ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭЕ!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 223 (9977) | 1962 оной сентябриин 20, четверг | Сэн 2 мүнгэн

[Т]аряа хуряалга, гүрэндэ [ту]шаалгаяа улам түргэдхэе

[К]С-эй ЦК-гай мартын [...]эй шиидхэбэринүүдые [...]эн, республикымнай [...] совхозууд энэ жэлдэ [...]игаа шэнээр хубаарил-[...]бэр паарай, зелёнкын [...] газарые хороогоод, [...]ехэтэй шэниисэ, еш-[...]бобо ургамалнуудые, [...]за урда жэлэйхиhээ [...]нга шахуу гектараар [...] тариhан байха юм. [...]дөө ажахые хүтэлбэ-[...] шэнэдхэн хубилгаhа-[...]отагуудай үйлэдбэриин [...]инүүдэй бии болоhо-[...]аар колхоз, совхоз бү-[...]агрономическа хиналта [...]йжаржа, хабарай та-[...] хэзээ хэзээнэйхиhээ [...], hайн шанартайгаар [...]гдэhэн байгаа. Тарил-[...]hэнэй нормо хороодог, [...]уутайгаар газар эл-[...]эг ябадалнуудта эсэс [...]а.

[...]бүгэдын ашаар, мүн са-[...]арилай зохид байhан [...]ээ республика доторнай [...]аанагүй баян ургаса [...] байна. Энэ жэлэйнгээ [...]оломжонуудые хаража [...] Буряад ороноймнай [...] совхозууд Эхэ орон-[...] миллион пүүд тарая [...]ха социалис уялга аба-[...]ь бүгэдэндэ мэдээжэ. [...] республика hая наа-[...] имэ ехэ тарая ту-[...]нгүй.

[...]оронойнгоо үмэнэ аба-[...] уялгаяа богони бол-[...] нэрэтэй түрэтэйгөөр [...]хэ гэешэ харюусалга-[...] хүндэтэйшье хэрэг. [...] үедэ республикамнай [...] тарая худалдаха [...] хахадлаад байнхай.

[...]аяа hайн үрэ дүн Тар-[...]н аймагай тарияашад [...]. Тус аймагай ажал-[...]арти, правительствын-[...]арал оролдолгодо ха-[...]игон, оролдосотой шан-[...]аллажа, үндэр баян [...]абаад, тарияашан нэ-[...]өө дахин нэрлүүлэн [...]а. Эдэнэр ехэнхи та-[...] баян ургаса үгэдэг [...]ская-4» сортын шэ-[...]эhэн юм. Газараа [...] элдүүрилhэн, үрэhээ [...]руудтайгаар, хэрээ-[...]н тариhан байгаа. Мү-[...]багатайнхид баян ур-[...]а дээжые Эхэ оро-[...] амбаарта оруулжа, [...]ан түсэб, уялгануудаа [...] солотойгоор дүүргээ. [...] мэдээгээр, энэ аймэ-[...]хозууд гүрэндөө 73 [...] центнер тарая тушаа-[...]йна.

[...]дэ тарая худалдаха [...] Хурамхаанай совхоз, [...]Шэбэрэй «Забайка-[...]лэнгын «Улаан Орон-[...]хозууд аймжалтатай-[...]үргэжэ байнхай. Эдэ-[...]үй дүршэл юу харуул-[...]дэ, нэн түрүүн тарияа-[...]арлан хуряажа, ком-[...]hаа гараhан хуурай, [...]ороohоёо бэлэдхэлэй [...] сэхэ ябуулдаг, тоог [...] хүдэлмэрие оньhо-[...]жа, үдэр hүнигүй эм-[...] байна бшуу. Тарая [...]ээрэ колхоз, совхо-[...] мүн автоколоннонуу-[...]жон шофёрнууд эрэл-[...]тойгоор, эдэбхи үүс-[...]эр ажаллана. Үдэр-[...]абарита хүдэлмэрээ [...]hүниндөө бэлэдхэлэй [...] тарая абаашадаг шо-[...] ажахы бүхэндэ бии. [...]уура ургаса хуряал-[...]ли нобшоор ябуулжа, [...]удалдаха түсэб, уялга-[...]мууса дүүргэжэ, рес-публикаяа гэдэргэ татажа байhан ажахынуудые, аймагуудые дурдалтай. Гээгдэгшэдэй тоодо нэн түрүүн Зэдын, Яруунын аймагуудай колхоз, совхозууд ороно. Эдэ аймагуудта ороohо тарияанай ургаса яhала hайн гараhан аад, муугаар хуряагдана, гүрэндэ тарая тушаалга гэдэргэ татагдана. Зэдын аймагай колхоз, совхозуудта комбайнуудhаа гараhан тарияе хатааха, сэбэрлэхэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэhэнэй эсэстэ тэндэ аяар 100 гара мянган центнер тарияан хэбгэнэ. Тиин аймагай ажахынууд энэ хугасаа соо ойролоол 11 мянга гаран центнер тарая гүрэндэ худалдаа гэхэ гү, али түсэбөө миил 13 процент дүүргээ. Тоогууд дээрээ иимэ ехэ тарияатай байгаад, гүрэндөө тэрэнээ юундэ тушаанагүйбта гэжэ КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Лысовhээ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Будажапов болон тэндэхи колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдhөө шангаар асууха саг ерээ.

Эхэ орондоо 1 миллион 800 мянган пүүд тарая худалдаха социалис уялга абаhан мухаршэбэрэйхид мүн лэ гээгдэжэ ябаhаар. Эдэнэр абаhан уялгаяа hаял хорёод процентдэ хүргэжэ байнхай. Энэ аймагай колхоз, совхозуудай тоогууд дээрэ аяар хоёр зуугаад мянган центнер тарияан хэбтэhээр. Республикынгаа, Эхэ оронойнгоо үмэнэ хүндэтэй, харюусалгатай уялга абажархёод, тэрэнээ иимэ хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байхадаа, КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Цыбиков, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Калашников, тэндэхи колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд юу бодожо, ямар хэмжээ абажа байна гээшэб? Мүнөө дээрээ ехэ хубилалта харагданагүй.

Элдэб эсын шалтаг бараад, гүрэндэ тарая худалдалгые гэдэргэ татадаг хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин райкомууд шанга эрилтэ табижа, тоог дээрэхи хүдэлмэрие али болохоор оньhожоруулха, ажалыень үдэр hүнигүй эмхидхэхэ уялгатай. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ хаа хаанагүй—колхоз, совхозуудай тоогууд дээрэ тарияан ехээр сугларaад байна ха юм.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгээр угтаха, гүрэндөө ороohо тарая, хартаабха, овощ болон мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэб, уялгануудаа болзорhоо урид дүүргэхэ гээшэ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эгээн нангин хэрэг болоно.

Ургаса хуряалга, гүрэндэ тарая, хартаабха, овощ гушаалгада хабаадажа байhан механизаторнуудай, шофёрнуудай дунда социалис мүрысөө тодорхойгоор эмхидхэжэ, тэрэнэй дүн үдэр бүхэндэ согсолжо, түрүүшүүлые урмашуулха шухала. Аймагуудай партийна, советскэ органууд, нютагуудтахи үйлэдбэриин управленинүүд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд түрүү ажахынуудай, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгожо, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ ёhотой. Тиигээл hаа, абаhан уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ ха юм.

Хэлэhэндээ хүрөө

Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхозойхид урдаа табиhан түсэб, уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, гүрэнтээ хаhа саг-тань тоосохын тула нилээд ехэ оролдолго гаргана. Мүнөө колхоз гүрэндөө 900 гаран центнер мяха худалдажа, гурбан кварталайнгаа түсэб болзорhоонь урид дүүргээ. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 2 дахин ехэ мяха Эхэ орондоо үгэhэн байна.

— Малшадайнгаал бултадаа оролдосотой hайнаар хүдэлhэнэй ашаар богони болзорто эрхим шанартай мяха ехээр гүрэндөө худалдажа шадаабди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Бата Рабданович Дамбаев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөө эндэ хамтын хэрэгэй түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлдэг магтаалтай малшад олон. Нүхэд Базарсада Санданов, Дымбрыл Будаев гэгшэд мүнөө малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 800—900 граммаар нэмээнэ.

Колхоз жэлэй дүрбэдэхи, мүн ерэхэ жэлэй нэгэдэхи кварталда үүсэлжэ тушаахаар 80 эрэ хашараг, 300 эрье хони, голодоhондо гаргагдаhан олохон үнеэдые бэлшээн, шахан таргалуулжа байна. Мүнөө 80 хашарагуудые 2 ондоо таhалаад, дүршэлтэй малшад Мунко Данзанов, Андрей Будаев оролдосотойгоор адуулна. Тэдэ малнуудынь гол түлэб 1963 оной январь соо гүрэндэ худалдагдаха юм.

Колхозойхид үнеэдэйнгээ hү шэмые үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ hураггүй дээшэлүүлжэ, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 68 процентээр ехэ hү худалдаа.

Мүн гүрэндөө үндэгэ, ноохэшье нилээд ехээр үгэжэ, түсэб, уялгаяа үлүүлэн дүүргээ юм. Артелиинхид эрхим hайн амжалта туйлан, Хяагтынгаа үйлэдбэриин управлени дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг 100 түхэриг мүнгэн шанда хүртөө.

Г. Ильин,
манай штатнабэшэ корр.

Болзорhоо урид

Агуухэ Октябриин hайндэрые ажалай бэлэгээр угтаха гээд, Сэлэнгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр М. Цыренов, парткомой секретарь Б. Кишектуев) байгша оной сентябриин 15-да гүрэнэй амбаарта 33 мянган пүүд тарая оруулба. Тиигэжэ тэдэнэр гүрэндэ 30 мянган пүүд тарая худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Тарая тушаалга үргэлжэлhөөр.

Д. Николаев.

Ажалай баатарнуудта алдар соло!

Гүрэндэ тарая худалдаха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэhэн Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой эрхим механизаторнууд: (баруун гарhаа) Константин **Батурин**, Иннокентий **Худяков**, Илья **Арефьев**, Константин **Краснояров**, Иван **Парашютин**, Иван **Федосеев**, Леонид **Казанцев**, Иннокентий **Игнатьев**.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Мухар-Шэбэртээ түрүүлэн...

Элбэг баян ургасынгаа дээжые Эхэ орондоо худалдажа, социалис уялгаяа дүүргэхэ гэhэн мүрысөөн Мухар-Шэбэрэй аймаг дотор үдэр бүри шангадана. Энэ мүрысөөндэ манай колхоз түрүүлжэ ябана. Колхознай гүрэндэ 15500 центнер тарая худалдаха түсэбөө сентябриин 17-до үлүүлэн дүүргэжэ, бэлэдхэлэй пунктда 15700 центнер тарая оруулба.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ойн баярта зорюулжа, артелиин гэшүүд сентябриин 25 болотор бүхыдөө 27000 центнер тарая гүрэндөө тушааха зорилготой.

Гүрэндэ тарая тушаалгаар колхозой 1-дэхи бригада (бригадир Г. Красиков) түрүүлжэ ябана. Эдэнэр бэлэдхэлэй пунктда 7000 центнер тарая оруулаа.

Мүнөө үедэ 10 автомашина үдэр, hүнигүй бэлэдхэлэй пунктда тарая зөөнэ. «ЗИС-150» автомашинын жолоошон Анатолий Карпов хойноо үшөө нэгэ тэргэ шагтагалаад, эрьесэ бүхэндөө 60—70 центнер тарая абаашана. Мүн жолоошон Николай Овчинников үдэртөө 100—120 центнер тарая тушаана.

Колхоздо туhалхаар ерэhэн Хандагатайн леспромхозой шофёр Василий Михайлович Павлов жэшээтэ hайнаар ажаллан, «МАЗ-200» автомашинаар сүүдхэдээ 210 центнер тарая гүрэнэй амбаарта зөөнэ.

Ургаса хуряалга дээрэ эрхимээр ажаллажа байhан комбайнернуудшье олон. Тэдэнэй дундаhаа Елисей Калашников, Василий Клементьев гэгшэд шалгараа. Эдэнэр халаанайнгаа даабари 120—150 процент дүүргэнэ.

Социалис мүрысөө улам хүсэтэйгөөр эмхидхэжэ, колхозоймнай гэшүүд абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай.

Б-М. Цыренов, «Забайкалец» колхозой парторганизациин секретарь.

Тарягаа саhанда даруулха гээгүй hаа...

Аймагай колхоз, совхозуудта тарая хуряалгын хэр ябажа байhан тухай сентябриин 17-ной мэдээе харахада, эндэхи томохон ажахынуудай нэгэн—«Мир» колхоз энэ хүдэлмэреэ ехээр унжагайруулжа, гээгдэгшэдэй тоодо оронхой.

Тус колхозойхид байгша ондо 4540 гаран гектар ороohото ургамалнуудые хадаха, хуряаха аад, мүнөө тэрэнэй 2680 гектарые «хүлhөөнь буулгажа», миил 1000 гаран га газарта баал суглуулжа сохёо. Ондоогоор хэлэбэл, үшөө 1675 гектар тарияаниинь ургажа hууhаар. Тиихэдэ гүрэндөө 7000 центнер тарая худалдаха түсэбтэй аад, 5000 центнер ороohо бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа.

Үнэндөө эндэхид ургаса хуряалгадаа жэгдэрэн ороhоор 20 hайса гара хонобо. Теэд хэhэн ажалынь үшөөл бага. Илангаяа сентябриин түрүүшын арбан хоног соо тарая амяарлан хадаха, хуряахада таатай зохид үдэрнүүдэй байбашье, тэрэниие дүүрэнээр хэрэглэжэ шадаагүй. Харин мүнөө болоходо, эндэхи хүтэлбэрилэгшэд:

— Хура бороо ходо орожо, ороohо тарияемнай абхуулнагүй,—гэжэ шалтана.

Хуряалгын хүдэлмэри эмхитэй hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулжа шадаагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хуряалгын олонхи комбайн, машинанууд ехэнхидээ тарая хадажа эхилхын урдахана, зариманиинь бүри эхилhэншье хойно арайхан гэжэ бэлэн болгогдоо юм. Тэдэ машина, техникэнь тарияалан дээрэ гараhанhаа хойшо эбдэржэ, урагшаа ябанагүй. Мүн агрегадуудай ажалые хоёр халаанда эмхидхэжэ, бии байhан техникээ хэрэглэхын тула оролдоногүй. Эндэ агрегадуудай олонхинь үдэрэйнгөөшье даабари дүүргэнэгүй.

Тарая хуряалгаяа эрид түргэдхөөгүй hаа, үндэр баян ургасаяа саhандашье даруулжа болохот, шамдыт гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Яковлев, парткомой секретарь нүхэр Убеев, агроном нүхэр Цыдыпов гэгшэдтэ hануулха хүсэл түрэнэ.

С. Банзаракцаев,
манай тусхай корр.

Зэдэ.

Мүрысөөнэй далайса улам үргэдэнэ

Энэ жэлдэ сагай уларилай таарамжагүй, хура бороотой байбашье hаань, аймагаймнай олонхи ажахынууд ургаса хуряалгаяа урда урдынхиhаа эмхитэй hайнаар ябуулжа байна.

Мүнөө бүхыдөө аймаг дотор 26 мянган гектар ороohо тарияанай 22 мянган гектарынь хадагдаад, тэрээнhээ 12 мянган га ургаса хуряагдажа абтаа. Мүн 20 hайса гара мянган центнер энэ ургасын тарияан гүрэндэ худалдагдаа.

Илангаяа Щергинскэ совхозойхид ургаса хуряалгаяа урагшатай hайнаар ябуулна. Тус совхоз сентябриин 19-нэй мэдээгээр хамта 4800 гектар тарая богонихон болзорго амяарлан хадаа, тэрээнhээ 3 мянга шахуу гектарай баал суглуулжа сохёо. Гадна 1073 га тарая комбайнаар сэхэ хаданхай. Тиигэжэ эндэхид тарая хуряалгын хүдэлмэрие түрүүшын үдэрhөө эмхитэй hайнаар ябуулhанай ашаар үсөөхэн үдэр соо 12 мянган центнер алтан шара шэниисэ Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулаад, 8 мянга шахуу центнер шэлэмэл ороohо үрэhэ хүрэнгэдэ хаагаа.

Эндэхи гурбадахи отделениинхид бүришье бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, совхоз, аймаг соогоо эгээн түрүүлэн тарая хуряалгаяа дүүргэбэ. Дүй дүршэл ехэтэй, эдэбхитэй бэрхэ механизаторнууд, комбайнернууд Иван Корсаков, Петр Мятишев, Иван Куржумов болон бусадай эсэшэ сусашагүйгөөр, шэн зоригтойгоор ажаллаhанай ашаар отделениинхид иимэ эрхим амжалта туйлаа бшуу.

КПСС-эй райком, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд хуряалгын үедэ ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэнэ. Ургаса хуряалгын эхилхэhээ хойшо хуряалгын агрегат бүхэндэ полит- эмхидхэгшэд табигдажа, тэдэнэр ажалай шанарыень ходо шалгажа, механизаторнуудта бодото туhаламжа хүргэдэг байна. Полит-эмхидхэгшэдэй хүсөөр полевой стануудта Хүндэлэлэй самбар, «Дайшалхы хуудаhан», «Сахилгаан дохёо» гэхэ мэтэ ходо гаргагдадаг. Тэндэ мүрысөөнэй дүн 5 хоног бүридэ согсологдоно. Полит-эмхидхэгшэдэй дундаhаа И. Шадрин, А. Кабунов гэгшэд илангаяа эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаhан байна. Тэдэнэртэ партиин райкомой зүгhөө баясхалан хүргэгдөө.

Кабанскын совхоздо, мүн бусадшье ажахынуудта хуряалгын шанарые шалгахын тула үбгэд-пенсионернүүд өөhэдынгөө hайн дураар бригада дээгүүр ябадаг болонхой.

Энэ жэлдэ мүрысөөнэй тусхай гурим баталагдажа, механизатор бүхэндэ хүргэгдөө. Жэшээлхэдэ, байгша ондо эгээн ехэ ургаса хуряаhан комбайнерта «Аймагай чемпион-комбайнер» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоод, Москва Арадай ажахын туйлалтануудые харуулха выставкэдэ ошохо путёвко үгтэхэ юм. Хоёрдохи, гурбадахи hуури эзэлhэн механизаторнуудта «Эрхим комбайнер», «Эрхим машинист» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдожо, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаха юм. Түрүү тракторист, жолоошод мүн лэ урмашуулагдаха байна.

Мүнөө үдэр бүри мүрысөөнэй дүй, хэнэй түрүүлжэ, хэнэй гээгдэжэ ябаhые радиогоор дамжуулагдана. Эрхимлэжэ ябаhан механизаторнуудта амаршалгын телеграмма эльгээгдэнэ.

Аймагаймнай ажалшад бүхы хүсэеэ ургаса хуряалгада зорюулаад, үдэр hүниие мэдэнгүй хүдэлжэ байна. Хуряалгаяа, гүрэндэ тарая тушаалгаяа эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэмнай лабтай.

В. Лошкомоева,
КПСС-эй райкомой секретарь.

КОМБАЙНЕР ХУБҮҮДЭЙ МҮРЫСӨӨН

Заган дабаанай залгаа ута шэлые дабажа, автобуснай урагшаал тэгүүлнэ. Баян талатай Бэшүүрэй совхозой түб тосхон Шэбэртэ дүтэлбэ. Харгын хажуугаар халюуран долгилhон алтан шаргал шэниисын поли харахадаа, энэ жэлдэ тус совхозой тарая талханайнь үндэр баянаар гараhые ойлгохоор. Эмээл моритой хүнэй досоонь оробол харагдахаар бэшэ үндэр кукуруза сэл ногоон набша намаагаа дэлгэнэ. Тэрээн соо комбайн оронхой хадажа ябахадань, хойноhоонь агсалhан адар томо хоорботой автомашинанууд зэлэ татана.

Тарая хуряалгаар түрүүлжэ ябаhан совхозой нэгэдэхи отделениин Добуунай полевой стан ерэбэбди. Залуушуулай согтой хүхюун дуун зэдэлнэ, зернопульт, тарая ашаалдаг оньhонуудай жэнгирээн тоог дээрэhээ таhарнагүй. Хада гүбээдэл талханай обоонуудшье олошорhо, мүн тарая ашаhан автомашинанууд хойно хойноhоо ерэжэл байна.

Тарияанай тоог дээрэ хэды шэнээн ороohоной сугларжа байhые бүридхэжэ абадаг багахан бэетэй хүбүүнhээ hонирхобобди. Олон ондоо тоонуудые ябталжа зобонгүй, «3157 центнер шэниисэ мүнөө оронхой» гэжэ тэрэ сээжэhээ абан харюусана.

Комбайнhаа гараhан тарая шэрэдэг машинада hуужа, үндэр үдхэн ургасаар бүрхөөгдэhэн Хуhатын поли гарагдаа hэн. Темижбекскэ механизаторнуудай үүсхэлые дэмжэжэ, трактор, машинануудаа бүлэг бүлэгөөрнь ябуулжа, тарягаа түргэн саг соо хуряахаар энэ отделениин механизаторнууд шиидэhэн байна. Ушар иимэhээ шэниисын энэ поли дээрэ арбан комбайн хүдэлжэ байна. Урагша хойшоо hунаhан үдхэн ехэ баалнуудые «СК-3» түхэлэй зургаан комбайнууд суглуулан сохино.

Аяар саана полиин захада шэниисэ хадажа ябаhан лафетнэ жаткын машинистнуудташье хүрэгдөө. «Беларусь» тракторта шагтагалагдаhан «ЖБ-4,6» түхэлэй жаткаар хадажа ябаhан зургаадахи отделениин механизатор Мүнхэ Ринчиновтэй уулзажа, танилсабабди. Тэрэ хүбүүн бага наhанhаа машина техникэдэ ехэ шуналтай байжа, арбан табатайhаа ажаллажа эхилээ.

...Хуhатын шэлын тулаха оройдо тарягаа суглуулан сохижо байhан комбайнернуудай үдэрэй эдеэнэй түлэг соо дайралдабабди. Хүлhэ, талханай хагта дарагдашаhан нюуртай комбайнернууд, штурвальщигууд, трактористнууд тогоошон эхэнэрэй шанаhан тоhотой шүлэ яаран эдинэд. Энэ үедэ хүбүүдэйнгээ үсэгэлдэр хэhэн ажалые хэмжэhэн, томо хуhан сажантай отделениин тоо бүридхэгшэ Александр Васильев хабтаhаяа нээнэ:

— Үсэгэлдэрэйнгөө хэhэн ажалай дүн шагнагты. «СК-3» комбайнаар Исай Ткачев, Иван Степанов гэгшэднай хоёр нормо дүүргэбэ. Эдэнэр үдэр соо 10 гектарта баал суглуулан сохихо байhан аад, 20,4 га хуряагаа. Теэд юундэ нүхэд: Баторов, Клюкин, Клочихин гэгшэд нормоёо арайхан гэжэ дүүргэнэ гээшэбта? Али хүсэ шадал, залуугай зориг, дуунтнай мохоо гү? Үгы даа, тиигэжэ болохогүй. Хүн бүхэн адагынь нормо хахад, хоёр нормо дүүргэхэ гэhэн отделениингээ механизаторнуудай хатуу хуулиие мартаа аалта?—гэжэ тоо бүридхэлшэ тоб байса хэлэнэ.

Тус отделениин механизаторнууд 1500 гектар шэниисэ хадажа дүүргэхэ дүтэлөө. Хадаhан шэниисынгээ 1000 гектарыень дүрбэн хоног соо суглуулан сохёо.

— Хоёрдохи отделениин комбайнернууд Бата Дугаров, Эрдэни Санжицыренов гэгшэдые таанад хүсэхэ ёhотойт. Тэдэ hүүлэй табан хоногой туршада «С-6» комбайнаар 156 гектар тус бүридөө хадаа. Тус тустаа үдэр соо 31 гектар хадаhан жэшээтэй,—гэжэ Александр Васильев механизаторнуудта захина.

Халюуран миралтааша «алтан далайн» долгин соо арбан комбайн ажалдаа гараба. Залуу наhанай охин ажалай охинтой ниилэhэн hүртэ хүсэ харахадаа, Шэбэртэ нютагай тарияша хүбүүдэй зориhондоо заабол хүрэхэ байhандань этигээ hэм.

Ц-Д. Шагжиев.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи БЮРОДО

[Механ]изаторнуудай мэргэжэлые колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэд [бол]он алба хаагшадай бүгэдэ ниитээрээ шудалха hурапсал эмхидхэхэ тухай

[«Механ]изаторнуудай мэргэжэлые [колхозни]гуудай, совхозуудай хүдэл-[мэришэд бо]лон алба хаагшадай бү-[гэдэ нии]тээрээ шудалха hурапсал [эмхидхэхэ] тухай» КПСС-эй ЦК-гай [РСФСР-тэ]хи Бюро тогтоол гаргаа.

[Тогтоол] дотор иигэжэ хэлэгдэнэ. [Механиза]торнуудай мэргэжэлые кол-[хознигууд]ай, совхозуудай хүдэлмэ-[ришэд бо]лон алба хаагшадай бүгэдэ [ниитээрээ] шудалха hурапсал бүхы [колхоз,] совхозуудта эмхидхэхые [...] хүдөө ажахын хүдэлмэри-[...] [Чи]тын областиин Ононой [...]«Путь к коммунизму» гэжэ [...]ын артелиин колхозни-[...] хизаарай «Алтайский» [сов]хозой хүдэлмэришэд хан-[...]йна. Энэ үүсхэлые бү-[...]гээр дэмжэхээр байна. [...] колхоз, совхозууд олон [трак]тор, комбайн, автомобиль [...] ажахын бусад машина-[...]онхой. Тиихэдэ техни-[...], бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаха механизаторска кадрнууд олон ажахынуудта дутал-дадаг байха юм. Тэрээнhээ уламжалан, илангаяа ургаса хуряалгын үедэ хүдөө ажахын хүдэлмэридэ арадай ажахын бусад hалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд жэл бүри хабаадуулагдана.

Тогтоол дотор саашадаа иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Россин Федерациин колхоз, совхозууд хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрие өөhэдынгөө хүсөөр дүүргэхэ хүсэд арга боломжотой. Техникын байгууламжые, тэрэниие ашаглаха гуримые хүдөөгэй хүн бүхэнэй hайнаар мэдэдэг, шухала болоо hаань, машинануудта hуужа хүдэлмэрилжэ шададаг байха саг тулажа ерээ. 1962—63 оной намар-үбэлэй үедэ механизаторнуудай мэргэжэлые колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай олоороо шудалха hурапсал эмхидхэгдэхэ ёhотой. Тиигэжэ тэдэнэр механизаторай ямар нэгэн мэргэжэлые — трактористын, комбайнерай, жолоошын, электригэй мэргэжэлые шудалха, полинууд дээрэ, малай фермэнүүдтэ механизмуудые хүдэлгэжэ шададаг болохо ёhотой. Энэ зорилгоор ажалhаа таhарангүйгөөр механизаторнуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ hургуулинуудые колхоз, совхоз бүхэндэ байгуулха гэжэ дурадхагдаа.

Механизаторнуудай мэргэжэл шудалалга хүдөөгэй хүн зоной hуралсалай гол шухала түхэлынь болоно гэжэ тоолоод, механизаторнуудай бүгэдэ ниитын hуралсалые hуларшагүй хиналта доро абахыень КПСС-эй обкомуудта, крайкомуудта, обкомуудhаа, крайкомуудhаа нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй дэргэдэ байдаг парторгнуудта, партиин райкомуудта, партийна эхин организацинуудта КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюро дурадхаа. (ТАСС).

„ШҮДЭГҮЙ" ЭЛИДХЭЛ ШҮҮМЖЭЛЭЛГҮЙ СУГЛААН

Тоосоото элидхэл дүүрэбэ. Суглаа хүтэлбэрилэгшэ: «Хэндэ ямар асуудал биийб?" Асуугты. Үгы һаань, үгэ хэлэлгээ эхилэгты» гэбэ. «Хэн түрүүлхэб, тэрээндэ дуран соонь үгэ үгтэхэ» гээд, тэндэ һууһан зон тээшэ хараашална. Арбаад минута үнгэрбэ. Хон-жэн. Түрүүлжэ трибунада гараха хүн олдобогүй. Бэрхэшээлтэй иимэ байдалһаа гаргахын тула суглаа хүтэлбэрилэгшэ забһарлалга хэхэ баатай болоо. «10 минутын забһарлалга, үгэ хэлэхэ хүн нарин бэшээшэдэ бэшүүлэгты» гээд соносхобо.

Эмхи гуримгүй, бэлэдхэл муутайгаар зарлагдаһан (колхозой партийна организациин тоосоото-һунгалтын) суглаан гэжэ түрүүшын минутаһаа элеэр харагдаба. Зарлагдаһан сагһаа аяар нэгэ часаар хожомдожо эхилээ. Коммунистнуудай хэлсэхэ юумэн эндэ яһала бии. Юуб гэхэдэ, партийна бюрогой 15 һарын хүдэлмэри тушаа хэлсэжэ, дутуу дундануудаа элирүүлхэ, саашанхи зорилго тухай хөөрэлдэхэ байгаа. Үнэндөө тиимэ хөөрэлдөөн болобогүй. Партийна организациин секретарь Ф. Антонов тоосоото элидхэлээ халирхайгаар, ямаршье шүүмжэлэлгүйгөөр хэээ. Колхозой 37 коммунистнууд тоосоото 15 һарын туршада ямар үүргэ дүүргээб, КПСС-эй XXII съездын, мүн партиин ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгээр ямар хүдэлмэри ябуулагдааб гэжэ элидхэл сооһоо, үгэ хэлэлгэһээ ойлгожо абахань тон бэрхэтэй байгдаа.

Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхоз аймаг соохи түрүү ажахынуудай нэгэндэ тоологдодог юм. Гэбэшье хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаараа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй доогуур хэмжээндэ ябана. Ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулха түсэбэйнь дүүргэлтэ бэрхэтэй байдалда оронхой. Найма һарын турша соо колхозой 68 толгой эбэртэ бодо мал, 357 гахай, 475 хони, хурьган гарзалаа гэхэ гү, али хамтадаа 800 толгой мал үхөө. Мүн эхэ малые үрэжүүлхэ хүдэлмэри эндэ тон муугаар табигданхай. Сентябриин 1-нэй байдалаар колхозой 2378 эхэ хонидой 2060-ниинь искусственнаар үрэжүүлэгдэһэн нэрэтэй. Теэд тэрэнь ямараар хэгдээб гэжэ мэргэжэлтэдээр шалгагдаагүй. Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб найма һара соо арайхан гэжэ 37 процентдэ хүргэнхэй. Колхозой хоёр фермэдэхи хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Бүхы үнеэд «ёлочкоор» һаагдана. Энэ гэхэ шалтаг үгы. Теэд һүн нёдондонойхиһоо багаар һаагдана. Гүрэндэ һү худалдаха түсэб 53 процентдэ хүргэгдэнхэй. Һү һаалиин фермэнүүдтэ правлениин, партийна бюрогой гэшүүд Ю. Федоров, Е. Федоров, Бельский, Венедиктов, И. Поломошнов гэгшэд ажалладаг. Эдэнэр юу хаража, ямар хэмжээ абадаг байгааб! Тэдэнэй һэшхэл яашооб? Суглаанда эдээн тухай шанга шүүмжэлэл гараагүй. Партийна организаци, коммунистнууд мал ажалаа хүгжөөхэ асуудалда гол анхаралаа табяагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сэхынь хэлэхэдэ, һү, мяха, нооһо, үндэгэ абалга, гүрэндэ худалдалга урагшаа ябанагүй, харин уруугаа ороно.

—Тоосоото элидхэл халирхайгаар, шүүмжэлэл багатайгаар хэгдээ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые магтахагүй, харин шангаар шүүмжэлхэ байгаа. Мүн хүн зоной дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар ябуулагдадаг тушаа тон багаар хэлэгдэбэ. Юуб гэхэдэ, энэ ажал тон муу. Ханын газетэ, «Сахилгаан», «Дайшалхы хуудаһанууд» саг соогоо гаранагүй. Гарадаашье «шүдэгүйгөөр», һонигүйгөөр гарадаг. Ажалай журам эбдэгшэд, архи тамхи намнагшад, хамтын зөөридэ хайша хэрэгээр хандагшад колхоздомнай үшөөл бии. Тэдэнтэй шанга тэмсэл хэгдэнэгүй,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Тютрин хэлэбэ.

Энэнь тон зүб. Тоосоото үе соо ханын газетэ 4 дахин гараа, 11 лекци уншагдаа. Тиихэдээ уласхоорондын байдалаар 6, антирелигиозно темээр нэгэ гэхэ мэтэ. Хүдөө ажахын асуудалаар нэгэшье лекци, хөөрэлдөөн үнгэргэгдөөгүй байба. Партийна һуралсалай кружок партиин XXII съездын материалнуудые шудалха программаяа дүүргээгүй. Малшадай политическэ һуралсал ударидаха ёһотой пропагандист Устинов нэгэшье хэшээл хээгүй байха юм.

—Һаалишадай хүдэлмэри оньһожоруулха, шэнэ, түрүү эрга ажалда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар партийна организаци, коммунистнууд зарим тэды хүдэлмэри ябуулбашье, эмхидхэлэй ажал үргэдхэхэ, һү һаали бүри ехэдхэхэ тушаа анхаралаа табяагүй. Һаалишадай социалис мүрысөөн миин саарһан дээрэ үлэшоо. Коммунистнуудай, мүн партийнабэшэ хүнүүдэй дунда ажалай журам эбдэгшэд, архи тамхи намнагшад, хубиингаа хэрэгэй түлөө оролдогшод бии байһаар. Жэшээнь, коммунист Г. Олейников ходо архидана. Мүнөө таряа хуряалгын халуун хаһада нобшорһоорбди. Таряа хадажа ябаһан комбайнуудые баал суглуулан сохихоор болгон таарүүлхадаа аяар гурбан үдэр нобшороо. Энэнь ойлгууламжын, соёл сурталай хүдэлмэриин муугаар, үрэгүйгөөр табигдаһанһаа болоно, —гээд хоёрдохи бригадын бригадир **Н. Ревенский** шүүмжэлбэ.

— Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд холын малшадай байдаг газарнуудаар хаа-яа ябадаг! Тэдэнэр малай үбдэхэдэ хахалжа үзөөд, акт бэшээд ажалаа дүүргэдэг. Һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулдаггүй. Мүн мал юундэ гарзалнаб гэхэдэ, байра байдалай муугаа бололсоно. Энээн тушаа правлени, партийна организаци һаналаа үшөөл багаар табина,—гээд хонишон **Олейников** хэлээ. Үгэ хэлэгшэдые шагнаад байхадаа ямар тобшолол хэлтэйб? Партийна хүдэлмэриинь эмхидхэлэй хүдэлмэритэй холбоо багатайгаар ябуулагдана. Тоосоото арбан таба һарын туршада партийна 8 суглаан болоо гэхэ гү, али 2 һара соо нэгэ дахин үнгэргөө. Энэнь партиин Устав эбдэһэн ябадал болоно. Партийна организациин зүгһөө колхозой правлениин ажал хүдэлмэриие оройдоо шалгаагүй. Партийна хиналтын бэелүүлэгдээгүйһөө, коммунист бүхэнэй харюусалгын һула дээрэһээ иимэ дутуу дунданууд тохёолдоо. Эдэниие усадхаха саашанхи зорилго тухай үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болобогүй. Юуб гэхэдэ, халирхай элидхэлһээ шүүмжэлэл мүртэй гараагүй.

Б. Жамбалов,
манай корр.

ҺАЙШААЛТАЙ ХЭРЭГ

Соёл сурталай, партийно-политическэ хүдэлмэреэ эмхидхэлэй хүдэлмэритэй таһаршагүй холбоотойгоор ябуулха, тэрэнэй нүлөөень дээшэлүүлхэ, хүн бүхэндэ ойлгуулха гээшэ гүрэн түрын удха шанартай. Энээниие хараадаа абажа, Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна комитет яһала ехэ юумэ хэнэ. Колхозой табяад мянга шахуу толгой адуу мал 46 отара, гүүртэнүүдтэ байрланхай. Мал дээрэ 300 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн ороохо таряанай түлөө тэмсэжэ байһан нүхэдэй хүсэ шадалые элсүүлэн эмхидхэхэ хэрэгтэй бшуу. Ажалшадай дунда улас түрын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри шадамараар, һонирхолтойгоор ябуулхын тула колхозой партком агитаторнуудһаа гадна, тусхай агитбригада эмхидхээ.

Агитбригадада колхозой парткомой секретарь Цырендоржи Галсанов, Юрөөгэй арадай театрай директор Александр Галсанов, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ Тамара Бильтагурова, наймаашад Октябрина Дамбаева, Людмила Куделина, киномеханик Иван Цыренов гэгшэд оролсоно. Тэдэнэр үбһэ, таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо олон фермэ, бригадануудаар 6 дахин ябажа ерэһэн. Агитбригадын үзэгдэһэн лэ газарта ажалшад ехэ дуратай, олоороо сугларлаг. Ажалшадые яагаад һонирхуулнаб гэхэдэ, лекци болон элидхэлнүүдээ колхозой ажабайдалтай нягта холбоотойгоор, тодорхой жэшээ баримтануудые хэрэглэн, ойлгосотой тодоор уншадаг, мүрысөөнэй дүн согсолоод, кино харуулдаг, худалдаа наймаа эмхидхэдэг, эм, домоор хангадаг. Жэшээлхэдэ, агитбригадын һүүлэй үедэ хэһэн аяншалгын маршрудые харахада, тэдэнэр Самхаг, Мүртэй, Хөөбэйтэ, Галтай, Доодо Үрмэ, Талын Булаг, Дээдэ Юрөө, Хүлэрэнтэ гэхэ мэтэ нютагуудаар ябаха зуураа, Социалис Ажалай Герой Надежда Григорьевна Загладын «Таряашан нэрээ хүндэлэгты!» гэһэн статьяе зүбшэн хэлсэһэн, кино харуулһан, шэнэ номуудые, газетэ, журналнуудые тарааһан байна. Тэрэшэлэн агитбригадын гэшүүн—урай зураашан Иван Цыренов «Сахилгаан дохёо», «Халаахай» гэхэ мэтэ хуудаһануудые гаргаһан, парткомой секретарь нүхэр Галсанов «Манай гүрэнэй дотоодын болон уласхоорондын байдал» тухай лекци уншахадаа, һаяхан туихаглагдаһан ТАСС-ай мэдүүлгын гүнзэгы удхые колхозниг уудта тайлбарилан ойлгуулаа. Людмила Куделина, Октябрина Дамбаева гэгшэд агитбригадын аяншалха үедэ худалдаа наймаагаа һайнаар эмхидхэжэ шадаа.

Агитационно аяншалгада хабаадагшадай удхаар баян хөөрэлдөөн, лекцинүүдынь, тэдэнэй тарааһан һонирхолтой номууд, журналнуудынь малшад, механизаторнуудай оюун бодолые улам бадараана, ажалай шэнэ амжалтануудта зоригжуулна.

Манай корр.

Коммунис жэшээ харуулагша

Демидма Табитуевна Аралзаевае мэдэхэгүй хүн Хурамхаан тосхонойхидой дунда үсөөн юм. 15 жэлэй туршада наймаалагшын ажалда таһалтаряагүйгөөр хүдэлжэ, нютагтаа хүндэтэй болоһон энэ эхэнэр мүнөө үедэ совхозрабкоопой эдеэ хоолой магазиниие даагшаар ажаллана.

Өөһэдтөө шухала хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые магазинһаа саг үргэлжэ худалдажа абадагайнгаа түлөө колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд, геологууд, студентнүүд Демидма Табитуевнада нэгэтэ бэшэ баясхалан хүргэдэг байха юм. Илангаяа гэрэй эзэн эхэнэрнүүд магазинһаа худалдажа абаһан зүйлнүүдээ яажа бэлдэхэ тушаа һайн зүбшөөлнүүдые магазиниие даагшаһаа абадаг дээрэһээ ехэл сэдьхэлээ ханангир гартаа бусадаг байна.

Урагшаа һанаатай энэ эхэнэрэй хүдэлдэг магазинда ороходо хододоо ариг сэбэр байдаг. Полкнууд дээгүүр таатай зохидоор жэрылгэн табигдаһан зүйлнүүдтэ сэнгэйнь бэшээтэй байдаг тула наймаалагшашье, худалдан абагшадшье сагаа дэмы гээдэггүй байна.

Олон жэлдэ ажаллажа, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон Демидма Табитуевна магазинаа нээхэһээ бүри урид наймаалха зүйлнүүдээ бүрин бэлдэдэг, шэгнүүрэйнгээ зүб бурууе шалгадаг. Энээнэйнь ашаар хүн зон хэрэгтэй зүйлнүүдээ түргөөр абаад магазинһаа гаража ошохо аргатай байдаг.

Хүн зоной аша туһада иигэжэ оролдосотойгоор ажалладагайнь ашаар нүхэр Аралзаевагай даадаг магазин эдеэ хоол наймаалха квартал бүхэнэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Жэшээнь, энэ жэлэй хоёрдохи кварталда эд бараа наймаалха түсэбынь 120 процент дүүргэгдээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 16 мянган түхэригэй эдеэ хоол үлүү ехээр наймаалагдаа. Наймаалгынгаа бүхы түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, үйдэгэ худалдан абаха жэлэйнгээ түсэбые 205 процент дүүргэһэн байна.

Буркоопсоюзай правлени, гүрэнэй худалдаа наймаанай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком Демидма Табитуевнагай жэшээтэ ажалые һайшаан сэгнэжэ, Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа. Магазиниинь совхоз рабкоопой правлениин, профсоюзай нютагай комитедэй дамжуулгын түгые хоёрдохи жэлээ бариһаар байна.

Эдэбхи үүсхэлтэй энэ наймаалагша коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэхэ гэһэн социалис уялга абаад, улам эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна.

Д. Колмаков.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүү жолоошон В. И. Белокопытов. А. МАНТАЕВАЙ фото.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной сентябриин 20.

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС-ай иимэ мэдүүлгэ хэлыень Советскэ правительство гүлөөлбэ:

Эб найрамдалай хэрэгтэ аюултай шэнэ сэрэгэй-политическэ үгэсэлгэнүүдые баруун гүрэнүүд һүүлэй үедэ НАТО гэдэг ээзрхэг түримхэй бүлэглэл дотор Баруун Европодо эмхидхэнэ. Бүмбэрсэг дэлхэйн шухала удхатай энэ районд мүнөө үедэ хэрэг үйлэнүүд ямараар хүгжэжэ байнаб гэһэн асуудалда совет арад хайша хэрэгээр хандажа шадахагүй. Совет арад хадаа гитлеровскэ Германида эсэргүү тэмсэлэй эгээ хүндэ үүргыень дүүргэһэн байна бшуу. Европын гүрэнүүдэй хоорондо ямар харилсаанууд тогтоогдоноб, тэрээнһээ дэлхэйн эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай хуби заяан ехээр дулдыдадаг.

Нээрээшье имагтал Европодо дэлхэйн хоёр дайнай эхилһэниинь мэдээжэ. Европодо ехэ аюулай гуламта бии байһаар. Мүнөө хүрэтэр дэлхэйн хоёрдохи дайнай үлэгдэлнүүд усадхагдаагүй, Германитай эбэй договор баталагдаагүй, Баруун Берлинэй байдал һайжаруулагдаагүй байһаар. Милитаристска, үһөө мэсэгээ абаха дай хэхэ һэдэлгэтэй хүсэнүүд Баруун Германида дахин толгойгоо үргэжэ эхилээ. Эдэ милитаристска, үһөө мэсэгээ абаха дай үүсхэхэ һанаатай хүсэнүүдэй туһаламжаар Гитлер дэлхэйн хоёрдохи дайе эхилээ һэн. Правительствануудай абаһан элдэб хэмжээнүүд ямар шэглэлтэйб, байдалые һайжаруулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ гү, али байдал улам шахардуу болгохо, сэрэгэй шэнэ зүрилдөө тохёолдуулха шэглэлтэй гү гэһэн асуудал энэ эрхэ байдалда тусгаар шухала удхатай болоно. Франциин, Баруун Германиин хоорондо тогтоогдоһон сэрэгэй-политическэ холбоое, Франциин президент де Голлиин һаяшаг ФРГ ошоһон ябадалые эгээл иимээр тайлбарилхаар байна бшуу.

Франци Германи хоёрой эблэрһэн түүхэтэ хэрэг гээшэ гээд энээниiень Франциин, Баруун Германиин хүтэлбэрилхы хархис этэгээдүүд харуулхын түлөө ехэ оролдолго гаргаа. Франциин президентын ФРГ ошоһон ушарые «эб найрамдалай ехэ нүхэсэл» гэһэн шүүгээр тэдэнэр тодорхойлхо һэдэлгэ гаргаһан байна. Нэгэ зуун жэлэй туршада германска милитаризм Европодо ээзрхэг түримхэй дайн байлдаае хэды дахин эхилһэн, Францида добтолһон байха юм. Эдэ бүгэдые тэдэнэр дурдахагүй, мартаха гэжэ яһала оролдоо. Германска милитаризмтай тэмсэһэн эдэ дайн байлдаануудай үедэ француз арад шуһаяа ехээр адхаһан, Франциин бэеэ даанхай байдалые хамгаалжа, өөрынгөө хүбүүдые алуулһан юм. Мүн энэ ушарыешье тэдэнэр мартуулха хүсэлтэй ха.

Потсдамска хэлсээгээр абтаһан уялгануудайнгаа ёһоор, ФРГ-гэй правительстватай тогтооһон холбоо харилсаануудаа Франци хэрэглэжэ, эб найрамдалда дуратай Демократическа Германиие хүгжөөхэ, Германитай эбэй договор түргөөр баталха хэрэгтэ туһа нэмэри оруулаа һаань һайн байгаа. Энэ ушарта Франциин эдэ хэмжээнүүдые Европын арадууд дэмжэхэ байгаа гээшэ ааб даа. Иимэ эб найрамдалда дуратай байха үндэһэ һуури дээрэ француз, герман арадуудай хоорондохи хани барисаанай бэхижүүлэгдэхэ ябадалые Европын арадууд ехээр лэ һайшааха һэн.

Парижай, Бонной тусхай бүлэглэлнүүд тохёолдоһон энэ хэрэгые ондоогоор харуулха һэдэлгэ гаргана. Франциин правительство ФРГ-тэй холбоо харилсаа тогтоохоодоо, эб найрамдалай, Европын аюулгүй байдалай аша туһые хараада абалсанагүй. Президент де Голлиин гүрэнэй хэрэгээр Баруун Германи ошоһон ушар энээниiень үшөө дахин тодорхойлон харуулаа. Баруун Германида хүн зонуудай урда де Голль олон дахин үгэ хэлэһэн, канцлер Аденауэртай хэлсээнүүдые хэһэн юм. Сентябриин 7-до туихаглагдаһан хамтын коммюнике соо эдэ бүгэдэ тодорхойлогдон бэшэгдэһэн байна. Де Голлиин Баруун Германида хэлэһэн үгэнүүд, хэһэн хэлсээнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, тэндэ уласхоорондын байдал шахардуу шанга болгохын, буу зэбсэг улам ехээр бэлдэдэг болохын зорилгоор тэндэ хэлсээн баталагдаһан байна бшуу. Иимэ байһандань маргахаар бэшэ.

Француз, герман арадуудай хоорондохи хани барисаан тухай эндэ хэлсэгдэнэгүй. Харин Франциин хүтэлбэрилхы бүлэглэлнүүдэй, Бонной мүнөөнэй «рейхиин» хүтэлбэрилэгшэдэй үгэсэлгэ тухай хэлсэгдэнэ бшуу. Бонной эдэ хүтэлбэрилэгшэд дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тохёолдоһон байдалые хубилгаха һэдэлгээ нюунагүй. Баруун Германиин хүтэлбэрилэгшэд газараа бусааха тухай Европын хэды гүрэнүүдтэ эрилтэнүүдые табина. Германиин милитаристнуудай добтолгодо нэгэнтэ бэшэ ороһон гүрэнүүдтэй харилсаануудаа һайжаруулхаяа сэхэ арсана. Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэжэ, энэ үндэһэ һуури дээрэ Баруун Берлинэй байдалые һайжаруулхын түлөө гүрэнүүдэй хоорондоо үгэеэ ойлголсохо хэрэгтэ Баруун Германиин хүтэлбэрилэгшэд элдэб һаад тойбо ушаруулна. Харата муухай түсэбүүдые хүсэ хэрэглэжэ бэелүүлхэ зорилгоёо Бонной милитаристнууд, үһөөгөө абаха дай хэхэеэ һэдэгшэд нюунагүй. Тиигээд эдэнэр бундесверые ракетно-ядерна зэбсэгтэй болгохо гэһэн эрилтэ табина. Дайн байлдаае үүсхэхэ, үһөө мэсэгээ абаха һэдэлгэтэй эдэ хүсэнүүдтэй Франциин хүтэлбэрилхы бүлэглэлнүүд нягта холбоотой, нэгэн һаналтай боложо байна.

Франциин, Баруун Германиин хүтэлбэрилхы хүнүүд өөрынгөө бүлэглэлэй Советскэ Союзда эсэргүү байһаниие мүнөө нюунагүй. Харин иимэ эсэргүү байһаниiень тодорхойлхо гэжэ оролдоно. Франциин гүрэнэй толгойлогшын тусхай хэрэгээр ФРГ ошоһон ябадал энээниие тодорхойлоо. Президент де Голлиин ФРГ ошохын урда тээхэнэ Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль худал хуурмаг мэдүүлгэ хээ һэн. Тиихэдээ Францида «Германи аюулгүй болоо. Харин ородууд аюултай болобо» гэжэ тэрэ мэдүүлһэн юм. Харин президент де Голль Баруун Германида үгэ хэлэхэдээ бүришье убайгүйгөөр мэдүүлээ. Францидашье, Германиин Федеративна Республикадашье «Советскэ Союзай талаһаа сэхэ аюул тохёолдуулагдана» гэжэ тэрэ хэлээ һэн. Бонной гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд энэ мэдүүлгыень һайшаан дэмжэһэн байна.

«Советүүдэй талаһаа тохёолдуулагдаһан аюул» тухай хөөрэлдөөнүүд тиимэ шэнэ юумэн бэшэ. Коминтерндэ эсэргүү хэрэг эмхидхэгшэд иимэ хөөрэлдөө гаргаһан юм. Тиигэжэ дэлхэйн хоёрдохи дайе үүсхэхэеэ бэлдэжэ байгаа. Ээзрхэг түримхэй зорилготой хорото муухай түсэбүүдээ яажаб даа далдалхын түлөө иимэ худал хуурмаг үгэнүүдые дахин тараажа эхилбэ. Бонн Париж хоёрой хоорондо холбоо тогтоожо, Баруун Европодо сэрэгэй-политическэ бүлэглэл бии болгохо хүсэлтэй. Тиигээд СССР-тэ, эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэ эсэргүү элдэб харата муухай хэрэгүүдтэ бэлдэхэ зорилго табина. Эдэ түсэбүүдынь үнэндөө иимэл удхатай байна бшуу. Зүүн Европын оронуудта социалис байгуулалтын усадхагдаад байбал, «Атлантикаһаа Ураал хүрэтэр» Европые эмхидхэн байгуулха гэжэ генерал де Голль убайгүйгөөр мэдүүлһэн юм. Генерал де Голлиин энэ мэдүүлгые яажа тайлбарилхаар гээшэб? Европын хархис этэгээдүүд орогүй һалаһан хуушанай засаг түрые Европодо һэргээн бодхоохо түсэбтэй байгаа. Генерал де Голлиин энэ мэдүүлгэ хэзээдэшье бүтэхэгүй иимэрхүү бодол байна бшуу. Баруун Германиин милитаристнуудай, үһөө мэсэгээ абаха дай хэхэ хүсэлтэй хүнүүдэй ээзрхэг түримхэй һанаашалгануудтай эдэ түсэбүүд һайса тааралдана. Атлантикаһаа Ураал хүрэтэр «шэнэ гурим» тогтоохо тухай Гитлерэй гаргаһан тэнэг бодолые эдэ милитаристнууд, үһөө мэсэгээ абаха дай хэхэ һэдэлгэтэй хүнүүд дахин бэелүүлээд туршаха һанаатай ха. Де Голлиин ерэжэ, үгэ хэлэһэнһээ уламжалан, үһөө мэсэгээ абаха дайе үүсхэхэ һэдэлгэтэй ФРГ-гэй этэгээдүүд зоргоороо аашалдаг болобо. Советскэ Союзда, Польшодо, Чехословакида хабаатай газарнуудаа бусаахабди гэһэн лозунгнуудтайгаар үһөө мэсэгээ абаха дайе үүсхэхэ хүсэлтэй хүнүүд генерал де Голлиие хаа хаанагүй угтаа һэн. Баруун Германиин хүтэлбэрилхы бүлэглэлнүүдэй «бэеэ даажа гараха» тухай һанамжые де Голль һайшааба. Де Голлиин энэ һайшаалгые тэндэхи хүтэлбэрилхы бүлэглэлнүүд баяртайгаар угтаа. «Бэеэ даажа гараха» гэһэн Бонной түсэбынь аюултай байна. Иигэжэ ГДР-эй газарые эзэмдэн абаха, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тогтоогдоһон Европын хилэнүүдые хүсэ хэрэглэжэ ондоо болгохо зорилго табигдана.

Франциин президент германска милитаризмые хүн зоной урда ехээр магтаа. Бундесверэй академиин офицернүүдэй урда Гамбургда генерал де Голль үгэ хэлэһэн байна. Сэрэгэйхидэй «һайн һайхан зорилготой» байһан тухай, Франциин, Германиин сэрэгшэдэй «нэгэдэлэй һайн һайхан таланууд» тухай, немец, француззуудай «сэрэгэй хүсэнүүдэй элитэ ехэ удха шанартай» байһан тухай генерал де Голль тэндэ хэлээ. Де Голлиин энэ мэдүүлгэ харата муухай зорилготой германска милитаризмын гэмые сагааруулһан шэнгеэр ойлгогдобо. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай боложо байха үедэхи германска милитаризмын дээрмэшэн ёһоной шэнжэ шанарые де Голль зүбөөр сэгнэһэн юм. Генерал де Голль тэрэ үедэ үгэһэн сэгнэлтээ ямар тад ондоо болгоо гээшэб!

Үһөө мэсэгээ абаха дайе үүсхэхэ һэдэлгэтэй хүнүүдые һайшааха, милитаристска үзэлтэй этэгээдүүдые хүхеэхэ ябадал хадаа Европодо тохёолдоһон шахардуу байдалай гуламтые усадхалгада туһа нэмэри болоногүй ха юм. Президент де Голль канцлер Аденауэр хоёр уулзажа, хөөрэлдэжэ байха үедөө Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тушаа анхаралаа табяагүй. Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ замда шэнэ бэрхэшээл, хаалтануудые бии болгохын, энэ асуудалые шиидхэхэ гэһэн ямаршье дурадхалнуудые буруутуулхын түлөө хамтаараа улам эдэбхитэйгээр тэмсэхэ зорилгоор тэдэнэр тэмсэхэ хэмжээнүүдые абаба. Баруун Берлиндэ эзэмдэлгын гурим саашадань байлгахын, Баруун Берлиние НАТО-гой бааза болгожо ГДР-эй түбтэ байлгахын, тиигэжэ энээниие саашадаа хэрэглэхын түлөө Бонн, Париж бүхы шадалаараа оролдоно.

Бонной аша туһын түлөө алба хэхээр, Баруун Германиин милитаристска бүлэглэлнүүдые дэмжэхээр бэлэн байһанаа Франциин правительство иигэжэ дахин баталан тодорхойлоо. Зүгөөр Баруун Германиин милитаристнууд Баруун Берлинэй байдалые һайжаруулха хэрэгтэ яажашье һаань һаад татаха гэжэ үнинэй оролдоно.

Франци Баруун Германи хоёрой сэрэгэй харилсаа холбооной улам бэхижүүлэгдэхэ хэрэгтэ де Голлиин гүрэнэй хэрэгээр ерэһэн ушар яһала нүлөөлөө. Франциин, Баруун Германиин арминуудай «нягта харилсаа холбоотой» байха, сэрэгэйнгээ хүсые ехэдхэхын, үргэдхэхын зорилгоор Германиин, Франциин «арга боломжонуудые нэгэдүүлхэ» тухай Франциин президент хүн зоной урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлһэн байна.

Франциин, ФРГ-гэй сэрэгүүд «нягта харилсаа холбоотой» байха болоно. Энэ ушарые Баруун Германиин сэрэгэйхид хэрэглэжэ, Францитай сугтаа бундесверые сэрэгэй бүхы янзын зэбсэгтэй болгожо болохо байна. Иимэ хэрэг бэелүүлэгдэхэгүй гээд бодомжолжо болохогүй. Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха, ядерна зэбсэг үгы хэхэ, ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тушаа Франциин, Баруун Гер-

маниин хамтын мэд
соо зорюута дурдаг
Франциин хүтэлбэ
лэглэлнүүд Бонн Па
рой хоорондо холбо
хэрэгые зүбшөөнэ. Т
милитаристска
шиидхэхы һуури ээ
хо аабзабди гээд
найдана. Гадна эн
дэ Баруун Германи
тулгуури болгоод,
Европодо Франциие
рилхы үүргэтэй бо
сэлтэй. Гэхэтэй ха
һанаашалгануудай
һууригүй байһани
Империалис гүрэн
рилсаануудта хүсэт
илажа гарадаг. Сэр
мическа ехэ хүсэтэй
тэлбэрилхы һуури
Франциин политигүү
шье түсэбүүдтэй бай
Бонн — Париж гэһэ
до бүри хүсэтэй, бү
хай Баруун Германи
һоо Франци ябах
Үһөө мэсэгээ абаха
хэ һэдэлгэтэй Рейнэ
дархи хүнүүдэй ду
Франци ябаха бо
ФРГ-гэй хүтэлбэри
лэлнүүд мүнөө Фра
десверэй стратеги
тала гэжэ харана.
Франциин газар дэ
сверэй сэрэгэй тух
байлгагдана. Фран
дээрэ Баруун Герма
гүүд, Бонной сэрэ
гууд һургуули хэнэ,

Франциин хүтэлб
лэглэлнүүд, Бару
ниин милитаристну
лизмда ангиин тала
рагүй байна. Түүхы
хүгжэхэ жама ёһые
эб найрамдалай де
хүсэнүүдтэ эсэргүү
лүүлэгдэһэн Баруун
хархис этэгээдүүдэй
союз» гэдэгые эдэнэ
гохо һэдэлгэтэй. Фр
тэлбэрилхы бүлэ
Баруун Германиин
стнуудай үгэсэһэн ү
цидашье, эб найра
рэгые бэхижүүлгэд
тай байхагүй.

Франциин мүнөө
ажал ябуулагшада
һургаалнууд тухай
гынь эдэ бүгэдэһө
Тиигэжэ имагтал
Союзай оролдолгын
мецко-фашистска
гоһоо Франци сүл
Франциин зарим пол
мартамхайшье бай
совет, француз па
сугтаа германска
тэмсэһэн тухай
арад һанажа байна
ень марталтагүй. С
цуз патриодууд ман
дай арадуудай зан
барисаа шуһаараа
һэн юм.

Германитай эбэй
талан, энэ үндэһэ
рэ Баруун Берлин
һайжаруулжа,
байдалые заатагүй
лашагүйгөөр үндэ
римшуулха шухала
Франциин, Баруун
хүтэлбэрилхы бүл
сэрэгэй үгэсэлгэ
иимэ шухала асу
тагүй түргөөр шии
лоһоние үшөө да
хойлно. Ингэжэ Ф
тэлбэрилхы бүл
үһөө мэсэгээ абаха
ганууд та найдамт
бии болгогдохо,
шахардуу байдала
гуламта усадхагда
баатай бүхы
үгээ ойлголсожо
правительство хада
ниин асуудалые
шиидхэхэ хэрэг бэ
сэлтэй. Баруун гүр
шанайхяараал дэлх
хи дайнай үлэгдэли
хахагүй гэһэн һэдэ
болохо. Европодо
дал, аюулгүй байд
хараа шугам бар
ветскэ Союз, буса
Германиин Дем
Республикатай эн
эбэй договор бата
болохо. Иимэ эбэй
талхада ямар хо
тай байхыень мүн
абагдана.

Ээзрхэг түримхэ
нүүдые бии болго
дэй хоорондохи х
дые шахардуу ша
харата муухай по
дуудай эб найрам
хүсэл зорилго ила
шэ эрхэтэйгээр ха
дэһэ һуури дээрэ,
тын эб найрамда
тын аша туһада б
дай хоорондохи хо
саанууд тогтоогд
гээд Советскэ Со

...рхэ даа, Миргасим Мухаметов

...кам тунгалаг, наратай ... намарай үглөөгүүр ...аа шамдаһан хүдэлмэ...эй дунда гушаад наһа...хүн ябалсаба. Сэлмэг ...нюдэтэй, хүдэр бэетэй ...хэрнай Галуута-Нуурай ...управлениин хэдэн зуун ...өөришэдэй дунда шал..., солото хүнүүдэй нэгэн, ...электро-слесарь, уралан ...уулагша Миргасим Тал...ович Мухаметов байгаа. ...өө бидэнэр Миргасим ...иновичые шахтоуправ... заһабарилга-хабсарал...ех соо харабабди.

...шэхэнэй дүлиирмэ эл...станогуудай жииганаха, ...ганаха абяа анир зам.... Ябаһаар ябажа Му...вта ойро ошоходомнай, ...р аршагдаһан станогой ...нарин эритэнүүдые һэл...руулжа байба. Хараад...нзада ехэ яаралтайшье ...харин оншотой, бодом-жотой, бэрхээр ажаллана гэжэ ойлгохоор.

— Миргасим Мухаметов горно-промышленна училищи дүүргэһээр манай шахтада ерэһэн юм. Абаһаар бэедээ найдангүй, молгуухан байгша бэлэй. Теэд байн байтараа ажалдаа абьяас шуналтайгаар хандажа, эрхим электрослесарэй дүй дүршэл олоо һэн,—гэжэ инженер Воронович Миргасим тээшэ бахархан харан урмашана.

Мухаметов энэ мэргэжэлээрэə ажаллаһаар арба гаран жэл болоо. Хэды олон нүүрһэнэй комбайн, бусад орёо оньһото техникэ тэрэнэй гараар заһагдаа гээшэб! Уран гартай, урагшаа һанаатай, оюун бэлиг түгэс энэ нүхэр өөрынгөө ажалые элдэб техникэ заһабарилгаар хизаарладаг бэшэ, харин аша үрэ ехэтэй хэдэн олон дурадхал оруулһан байха. Жэшээлхэдэ, 1962 оной түрүүшын хахадта шахтоуправлениин техническэ таһагай үзэмжэдэ дүрбэн дурадхал оруулһан юм. Эдэнэйнь онсо шэнжэ, удха шанар гэхэдэ, уурхайн оёорто ашаглагдадаг машина болон механизмуудые автоматическа, дистанционно аргаар жолоодолгые улам һайжаруулха шэглэлтэй байгаа. Тэрэнэй дурадхал абтажа, богонихон болзор соо үнэтэ материалнуудые (кабель, тройниково муфта) гаргашалангүй ажаллаха арга олгоһон байна. Иигэжэ Миргасим Талбудинович уурхайн оёорто ажалладаг нүхэдэйнгөө ажалые хүнгэдхэхэ ехэхэн юумэ хэһэн, шахтёрнуудай үнэн зүрхэнэй баяр баясхаланда хүртэһэн байна.

Саг жэлэй ошохо тума Миргасим Мухаметовэй мэргэжэл, дүй дүршэл, онол шадабари улам һайжараад, «уралан нарижуулагша» гэжэ алдаршаа.

— Мүнөө үедэ манай совет хүдэлмэришэд эрдэм һургаал ехэтэй, техническэ талаараа бэлэдхэлтэй, арга боломжонуудаа дүүрэнээр ашаглажа шададаг болонхой. Һаяхан «Правда» газетэдэ РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Кировскэ заводой фрезеровщик И. Д. Леоновой толилуулһан бэшэгтэй танилсаабди. Хүндэтэ нэрэдээ хүрэмэ байхаар хүдэлмэришэдые үдэр бүри хүмүүжүүлхэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын түлөө тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ шухала байһанда И. Д. Леонов бэшэг соогоо ехэхэн анхарал хандуулна. Нүхэр Леоновай бэшэг соо хэлэгдэһэниие бүрин һайшаанабди,— гэжэ Миргасим Мухаметов мэдүүлнэ.

Миргасим Талбудинович коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, совет хүдэлмэришэнэй хүндэтэ нэрые үндэр дээрэ, арюуханаар сахижа ябана.

Р. Балданов,
манай корр.

...нэ уялга абаба

...ектромашина» заводой ...эришэд энэ жэлдэ ам...гай һайнаар ажаллажа .... Тэдэнэр найма һарын...эбһөө гадуур зуун жара ... түхэригэй продукци ...хээр гаргаха зуураа, ... нарижуулгын 155 ду... оруулба.

...ехэ Октябриин 45 жэ... хүндэлэлдэ ажалай ... жагсаһан заводой ...тив урда тээнь абаһан ... дахин хаража үзөөд, ...гээ даабариие декаб...5-да дүүргэхэ, түсэбһөө ... 250 мянган түхэригэй ...ци үлүү ехээр бүтээхэ ...шиидээ. Энээнһээ гадна ... нарижуулгын 250 ду... оруулха уялга абан-

Б. Будаев.

...нгэ мүрэнөөр...

...нгэ мүрэниие үгсөөд, ...адшье ашаатай баржа ... пароходууд үдэр һү... тамарна. Октябриин ...рэй хүндэлэлдэ ажалай ... жагсаһан республи...й уһан замшад колхоз, ...удай гүрэндөө худал...ороохо зөөжэ эхилһээр

...н-Үдын пристаниин ка... Лаврентий Алексеевич ...яшиин даадаг «БВТ-1» ...еплоходой команда энэ ... ехэ амжалтатайгаар ...шэрэжэ байна. Эдэнэр ...голые үгсэжэ, Хяагтын ... таряа тушаан абадаг ...гол гэжэ пунктда хүрэ... бүридөө 100 тонно ...гой хоёр баржа Улаан...пристаньда асараа. Һүү...рбан үдэрэй туршада ...мшад арба гаран бар...яа олон аймагуудһаа ... Тэрээниень ашаанай ...ар шэрэхэ болоо һаа, ... зуу шахуу машина ... болохо байгаа.

...жба», «Заря» тепло...й коммунис ажалай ...ргэдэ хүртэһэн кома...тус бүридөө 3—3 рейс ...эшүүрэй, Хяагтын ай...һаа 1200 тонно ороохо

Д. Балданов.

Байгалайнгаа баян хэшэгтэ хүртэлсэбэ

Зунай урин дулаанай саг үнгэржэ, намарай ольбоной эхи заха үзэгдэбэ. Байгал далай хүйтэн һалхяар һэбшээлэн, эбхэрээтэ долгео аяар холоһоо мухарюулна. Сагаан хөөһөөр нюруутаһан эршэтэ долгидынь шулуун хабсагайн үбсүү наншан, загаһашадай далайда гарахада һаалта хэдэг болонхой.

Гэбэшье загаһа бариха хаһа дүүрэжэ, республикымнай загаһа барилгын колхозуудай хүдэлмэришэд үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэл хэжэ захаланхай.

Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үнгэрһэн сезоной социалис мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа, республикынгаа загаһашадай түрүүшүүлэй зэргэдэ гаралсаһан байна. Мүн урдашье жэлнүүдтэ энэ колхозойхид муугаар ажаллаагүй, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг лэ байһан.

Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэл—1962 ондо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд загаһа бариха талаар хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Загаһа бариха гурбан кварталай түсэб болзорһоонь урид дүүргэгдээ. Тиигэжэ 3000 центнер загаһа гүрэндэ тушааха аад, 4862 центнер тушааба.

— Иимэ амжалта бэлэхэнээр туйлагдаагүй,—гэжэ тус артелиин түрүү бригадирнуудай нэгэн Антропов хөөрэнэ. —Үнгэрэгшэ зун Байгал далаймнай загаһаар баян байбашье, сагай уларилай бороотой дээрэһээ элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдоһон байна. Тиимэһээ загаһанай һүрэгүүдэй ябаһан газарнуудые бэдэржэ сагаа ехээр гээхэ ушар гарадаг байгаа гээшэ.

Нүхэр Антроповой даадаг бригада удаан саг соо табигдадаг губшуурта хүдэлмэрилһэн байна. Бригадынь гэшүүд барандаа дүй дүршэлөөр баян, эдэбхитэй загаһашад. Сезон соо 500 центнер загаһа бариха даалгабаряа аяар мянга гаран центнерээр үлүүлэн дүүргэжэ, Антроповой бригадынхид социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн байна.

Колхозой гүльмэ табидаг звеногойхид губшууршадһаа дутуугүйгөөр хүдэлмэрилжэ гараба. Бүхы 13 звено сезонойнгоо даалгабаринуудые 150—236 процент дүүргэнхэй. Түрүү загаһашад нүхэд Данеев, Федоров, Алганаев, Датханов гэгшэдэй даадаг звенонууд оролдосо ехэтэй ажалаараа колхозойнгоо правлениин, партийна организациин зүгһөө баяр баясхаланда хүртөө.

Иигэжэ үнгэрһэн зунай сезониие Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашад амжалта түгэсөөр дүүргэжэ, Байгал далайнгаа баян хэшэгтэ элбэгээр хүртэлсэбэ.

А. Бусурманов.

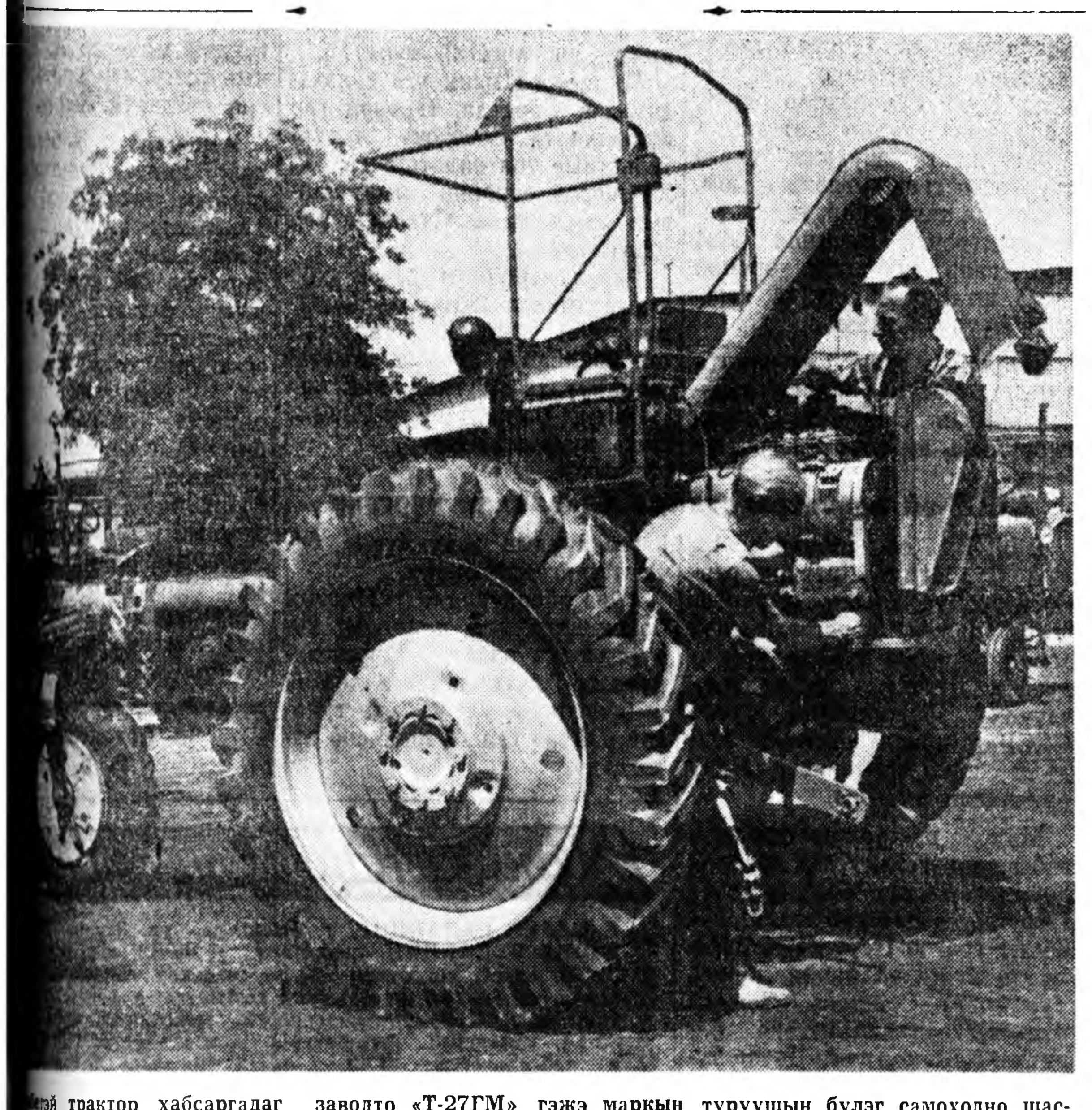

...гэй трактор хабсаргадаг заводто «Т-27ГМ» гэжэ маркын ...бэлэдхэгдээ. Шэнэ түхэлтэйгөөр бүтээгдэһэн энэ машинада ...роной гү, али культиватор, сеялкэ гү, али газар үтэгжүүлдэг, ...лжа болохо байна. Шухала болоо һаань шассида хоёр ... юм. Зураг дээрэ: шэнэ шасси.

түрүүшын бүлэг самоходно шассиин хүдөө ажахын элдэб агрегадуу... хлопок хуряадаг агрегадуудые агрегат нэгэн доро шагтагалжа

ТАСС-ай фотохронико.

Кубын залуушуулые ленинградайхид амаршална

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Советскэ Союзда һурахаяа ерэһэн Кубын гурбан зуу гаран залуушуулые ленинградайхид халуунаар угтаба. Далайн портын дэргэдэ митинг болобо.

Комсомолой обкомой нэгэдэхи секретарь Ким Иванов болон Кировэй нэрэмжэтэ заводой залуу хүдэлмэришэн Нина Наумова хүндэтэ ханинараа үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

— Баатарлиг Кубада Американ империалистнуудай дахяад аюул тохёолдуулжа байхада, совет хүнүүд өөрынгөө эрэлхэг зоригтой ханинартаяа һаналаа нэгэдүүлнэ. Тэдэниие совет хүнүүд гансаардуулхагүй. Баатарлиг Кубын ойро бү хүрэгты! Кубада эльгээгдэхэ бүхы ашаае портын хүдэлмэришэд болзорһоонь урид ябуулха. Энэ хадаа Кубын илалта туйлаха хэрэгтэ, эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ манай туһа нэмэри боложо үгэнэ,—гэжэ портын хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой Иван Кузнецов хэлэбэ.

— Совет арад хадаа Кубада эсэргүү дайе Америкын империалистнуудта үүдхүүлхэгүй,— гэжэ профессионально-техническэ һуралсалай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй коллегиин гэшүүн Н. Твердохлебов хэлэбэ.

Кубаһаа СССР-тэ байдаг посольствын атташе Энрике Диас Кубын эдир залуу хүбүүдые амаршалаа.

Айлшад Ленинградта нэгэ үдэр байха. Тиигээд, ороной элдэб районуудта гараха юм. Тэндэ элдэб мэргэжэл шудалхадань совет хүдэлмэришэд, колхознигууд тэдэндэ туһалха байна.

Ханинарай захилнуудые болзорһоонь урид дүүргэхэбди!

Кубын баатарлиг арадта совет хүнүүд аха дүүгэй, һайн һайхан туһаламжа үзүүлнэ. Кубын захилнуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэринүүд манай бүхы орон дотор боложо байһан митингнүүд болон суглаанууд дээрэ баталан абтана.

Старо-Краматорско машина бүтээлгын заводто болоһон митинг дээрэ конструктор И. Духонин үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ:

— Баатарлиг арадай эрхэ сүлөөе хаһаха зорилгоор США-гай империалистнуудай хэжэ байһан һэдэлгэнүүдтэ харюу болгон, бидэнэр Кубада бүри ехээр туһалхабди, эрхэ сүлөөтэ арадай металлургида хэрэгтэй прокатна түхеэрэлгэнүүдые хараалагдаһан болзорһоонь бүри урид дүүргэхэбди. Машина бүтээгшэд энэ захилнуудые дүүргэжэ ороо. Хоёр агрегадай чертёжнуудые конструкторнууд октябрьда дүүргэхэ байһан аад, сентябрьда дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Луганска-Якубовскиин нэрэмжэтэ трубопрокатна заводой коллектив тон шухала даалгабариие болзорһоонь табан үдэр урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаа. Тэдэнэр энэ шиидхэбэриеэ мүнөө бэелүүлжэ байна.

Революционно Кубын захилнуудые Курганска машина бүтээлгын заводой, Каунасска радиозаводой, Саратовай техническэ шэлэй заводой, бусад олон предприятинуудай коллективүүд ехэ дэбжэлтэтэйгээр дүүргэжэ байна.

Ээрхэг түримхэйшүүлэй ама татаха!

МИХАИЛ ВОЗНЫЙ — Экибастузска нүүрһэнэй уурхайн экскаваторна экипажай бригадир, Социалис Ажалай Герой:

— Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тулада бидэнэр бултадаа бүри ехэ оролдосотойгоор ажаллаха ёһотойбди. Манай экипаж эб найрамдалай вахтада жагсаа, халаан соогоо хоёрһоо доошо бэшэ нормо дүүргэхэ уялга абаабди. Энэ хадаа дай журөөдэгшэдэй һанаашалгануудта бидэнэр горнягуудай харюу боложо үгэхэ байна.

Н. БРЫНЗАК — Молдавиин ССР-эй «Правда» колхозой түрүүлэгшэ:

— Эдэ үдэрнүүдтэ Молдавиин колхознигууд полинууд дээрээ амгалан тайбанаар ажаллажа, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй үндэр баян ургасые хуряажа байна. Дай хэхын тулада бэшэ, харин амгалан тайбан байдал хангахын тулада бидэнэр өөрынгөө ажалай үрые суглуулан абажа байнабди. Полинууд дээрээ саашадашье шэн зоригтойгоор ажаллахабди, инаг Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэбди гэжэ колхознигууд парти, правительствые найдуулна.

А. ОЗОЛ — Латвиин ССР-эй Наукануудай академиин академик:

— Бага арадуудые ээрхэг-гүрэнүүдэй мүлжэн дарлажа байдаг үе саг үнгэрөө. Сүлөөтэ аралай бэеэ даанхай байдалда халдан орохо заналтануудые хэхэдээ, господин Кеннеди хуушанай ойлгомжонуудаар боломжолно гээшэ. Өөһэдынгөө үйлэ хэрэгүүдэй ямар муу хойшолонтой байха байһые империалистнууд үшөөл мэдэрнэгүй гээшэ ха. Гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо гэжэ хэлсэдэг байна бшуу. Тиимэһээ тэдэнэр һайнаар бодожо үзэг лэ. Аха дүү революционно Кубада үнэхөөрөөл талархажа байһанаа бидэнэр дахяад баталан гэршэлнэбди.

Т. ЖАРОКОВ — Казагай поэт:

— Эб найрамдалай түлөө тэмсэгты, хүн түрэлтэнэй хуби заяан таанадай гарта байна гэжэ арадуудта Советскэ правительство хандаа. Энэ уряае совет хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэ. Дай журөөдэгшэдтэ энэ уряагай нүлөөлөөгүй һаань, Соведүүдэй орон, социалис лагериин бүхы арадууд Кубадахи аха дүүнэртээ туһаламжа үзүүлхэ. Революциин илалта түгэлдэр симфони баатарлиг арал дээгүүр бүри шангаар сууряатан дуулдажа, баяр баясхалантайгаар ажаллаха, зохёон байгуулха зол хуби энэ аралай хүнүүдтэ олгог лэ!

(ТАСС).

Бодожо үзэгты, господинууд, уридшалан һануулнабди!
ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ МЭРГЭЖЭЛТЫН ХӨӨРӨӨН

КАЛИНИНГРАД, сентябриин 14. (ТАСС-ай корр.). «Балтрыбтрестын» инженер-экономист А. С. Торопов Кубада жэлһээ үлүү болобо. Загаһанай һая бии болоһон промышленностиин кадрнуудые һургажа байһанаа тэрэ бусажа ерээ. А. С. Торопов иигэжэ хөөрэбэ:

— Далайн дунда байнабди. Зүгөөр загаһагүйбди. Энэмнай таарамжагүй хэрэг. Өөрынгөө загаһанай промышленность бии болгохо хэрэгтэй,— гэжэ Фидель Кастро министрнүүдэй зүблөөн дээрэ нэгэтэ хэлээ һэн.

Советскэ Союз Кубада туһалха гэжэ шиидэбэ. Тиигэжэ Мурманскын загаһашан Борис Кутаковтай Гавана ошожо нүхэрни загаһашадые, би экономистнуудые бэлдэжэ ороо бэлэйбди.

Кубада эмхидхэгдэһэн энэ һургуулида һаяхан лэ уншажа, бэшэжэ һураһан залуушуул һурадаг байгаа. Нэгэл багшатай һэн. Тэрэ багшань би байбаб. Тэдэнэр сүүдхэдээ 14—16 час һурагша һэн. Өөрөө үзөөд һурахашье хүн олдоо. Тэрэнь минии жолоошон Рафаэль Родгригос. Родгригос ехэ бэлигтэй һурагша байһан туладаа богонихон болзор соо шухала мэргэжэлтэй болоод, мүнөө загаһанай предприятида экономистаар ажаллана. Тэрэнэй нүхэдшье һуралсалаа дүүргэбэ.

Советскэ Союзай, Польшын туһаламжаар Кубада загаһа бариха корабльнууд, загаһа бариха зэр зэмсэг гаргадаг фабриканууд баригдажа байна. Калининградай табан траулер хэды һарын саадатээ Куба ошоо һэн. Манай корабльнуудые тэндэхи хэдэн мянгаад хүнүүд угтаа. Кубын урданай бүхы флодой хахад жэл соо бариха загаһые нэгэ иимэ траулер жэлэй туршада бариха байна бшуу. Мексикын буланда эдэ бүхы корабльнууд мүнөө загаһа барижа ябана. Суднанууд Кубын загаһашадай дүршэл шадабари олохо газар болонхой,—гэжэ инженер-экономист Торопов хөөрэнэ.

Үнэн хэрэг илаха!

Кубын Республикада Америкын хархис этэгээдүүдэй дайгаар добтолон орохын бэлэдхэл хэжэ байһан тушаа парти, правительствынгаа мэдүүлгые манай Суулгын совхозой хүдэлмэришэд үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ. Бидэ малшадай гансал дэмжэлгээр туһа хүргэхэгүй байһамнай элитэ. Манда ямар эрилтэ байнаб гэхэдэ, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхэ, һү, мяха, үндэгэ, ноохо, ороохо таряа болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые Эхэ орондоо бүри элбэг дэлбэгээр үгэхэ ёһотойбди. Тиигэбэл, бидэ хүсэн дээрээ хүсэ нэмээд, Америкын империалистнуудай дайн байлдаа эхилээ һаань, бута сохихо хүсэтэй байхабди. Би үнгэрэгшэ үбэл даажа абаһан 50 тугалаа нэгэшье толгойень гарзалуулангүй, 210—250 килограмм шэгнүүртэй болгоод, хани нүхэртөө үгөөб. Шэнэ түлнүүдэй үдэр бүриинь шэгнүүрые намар, үбэлэй үедэ 800 граммһаа бага бэшээр нэмээхэб.

Ажал үйлэдбэреэрээ Америкын империалистнуудай хамар бута сохихобди. Кубын Республика гансаардахагүй.

Б. Базарсадаева,
Суулгын совхозой тугалшан.

Жэгүүртэнэй эзэн

Асатай улаан бургааһанда үлхэһэн хэдэн ялаагана, хадарануудые абаад орожо ерэһэн шад улаахан хасартай хоёр бишыхан хүбүүд үдэр дүүрэн ябажа олоһон олзоёо гуламтын хажууда обоолоотой түлеэн дээрэ табижархёод, «Эжы, эдихэ юумэ», «юу эдихэбибди, эжы» гэлдэнэ.

— Юунэйхи гэжэ, хөөрхэдни, хооһо нойтоор уһа зайнабта даа. Тиихын орондо тахяануудааш харалсажа, харсага бүргэд үргээлсэжэ байдаг һэн һайт,—гэжэ гэмэрһээр Цырен хүгшэн хүбүүдээ эдеэлүүлнэ.

— Түргэшэгөөр сайлаад, газаашаа гарагты. Нөөхи муухай һойршо харсагамнай баһа бии болоод, бууддуулангүй арилаа,—гээд, Арсалан үбгэн хүбүүдтээ захина:—Дахин ерэхэл байха. Дугар, малокалибаркаяа абаад гараарай. Буудаа нарин ябаха юм. Һомолһоной хэрэггүй. Буудаха болоходоо һомолно бэзэш. Һуужа үгөө һаань, лаб лэ тудахаар буудаха бшууш. Алдажа, добёоһоной хэрэггүй.

Энэ хүмнай Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхозой эрхим малшадай нэгэн, шубууша Арсалан, али паспортынгаа ёһоор Цырен-Доржо Тунжинов гээшэ. Арсалан гэһэн багынгаа эрхэ нэрээр нютаг зоной дунда хэлсүүлдэг хадань, энэ хөөрөөн соогоо саашадаа энэ нэрээрнь ябуулхабди. Гэрэй үһэйдэ хабшуулаатай байһан дансаяа абажа (лата, монгол үзэгүүдые холижо байгаад, карандашаар юу хээ бэшэһэн гансал блокнот лэ даа), тушааһан үндэгэнэйнгөө тоо бүридхэл абана, мүнөөдэр, үсэгэлдэрэйнгөө орошые ехэл ханамжатайгаар тэмдэглэнэ. «Красный Октябрь» колхоз үндэгэлдэг тахяануудай гансал фермэтэй. Мүнөө жэл гүрэндэ 46 мянган үндэгэ худалдаха ёһотой аад, 80 мянга дабуулаа. Гүрэндэ худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээд, тахяануудаа үндэгэлүүлжэ бирадаггүй зарим колхозуудта, жэшээлхэдэ, Санагын «Коммунизм» болон бусадта хэдэн мянгаадаарнь худалдаһаншье байха. Колхозой доторой гаргаша гадэгтэшье нилээд хэрэглэгдэжэ, үшөө үлөөшэнүүдынь Закаменск городой дэлгүүр дээрэ худалдагдажа, нилээд хэрэг бүтээһэн, горьтойхон олзо оруулһан байха.

— Тахяануудые барижа, хаража шадаа һаа, ехэл олзотой байна даа. Нёдондо бүхэли жэл соо арай гэжэ табяад мянган үндэгэ абаа бэлэйбди. Мүнөө жэл зуун хори мянгые үлүүлһээр үни болоо,—гэжэ колхозой гүрүүлэгшын орлогшо Ринчин-Бал Будаев хэлэнэ.

Һайсахан гадэһээ үлдэжэ ерэһэн хоёр хүбүүд хилээмэ хартаабха хоёрые хүрэнгэтэй холёод, «залажал» байба. Тиигэһээр байтар гэнтэ газаа тахянууд оог хашхарга табижа, шаг шуулан, гэртэшье хүл хөөрсэгэнөөн болошобо.

— Һүй! һай! Нөөхи золигнай бии болоол! Гарыт түргэн! Буумнай, буумнай хаана һэм?!— гэжэ соголололдоон, хашхаралдаан захалшаба. Хөөрсэгэнөөн соогуур Дугар хүбүүн хэзээ заяанда буугаа шүүрээд һуга һурэшэнхэй, бидэнэй газаашаа гүйлдэжэ гарахада, хоройн зүүгээр марьяажа ябаба. Хэдэн тахяанууд—гүйхэнь гүйдэлөөрөө, ниидэхэнь ниидэлээрээ—байра тээшээ хашхарга табин, хүлөө газарта хүргэнгүй тооной ерэжэ, газаа бутаржа байна. Дүтэ ойро байһанууд үни хада хорошонхой, хашаа хоройн доогуур, гэрэй ханын захаар шургашоод, бүтүү хулаганалдажа, шэшэрэлдэжэ байнад. Нэгэ оросоороо хооһоһон харсага хүйхэр зүүн хадын боорёор зуралзаад, буудахаһаа байха, харажашье үрдихэ зай үгэнгүй, баруун хойшоо ниидээд, тэнгэриин таляанда бага боло болоһоор талиишалай.

— Энэмнай хаанашье холо арилхагүй. Мэнэ уһаа зайгаад гү, али энэ хадынгаа боорёор ерэхэ байха. Хүбүүд, һайса хаража байгты. Һууһан хойнонь лаб лэ мухарюулхаар буудаха юм,—гэжэрхёод Арсалан үбгэн дансаяа бэшэхээ орошобо.

Нээрээшье, минуташье хүрэхэгүй сагай үнгэрөөд байхада Дугар хёрхо нюдөөрөө юумэ обёоржорхиһон хабэртэй, гэнтэ һэр-мэр гэжэ: «Тэв тэрэ, баруун уһанай захаар жэрэлзэжэ ябана. Һуухань, һуухань, бү хүдэлэтты», гэжэ аалиханаар шэбэнэн һагад хэлэнэ. Нээрээшье, баруун уһанай захаар, хайр дээгүүр зура сохижо ябаһан харсага ниидэлээ нэгэ бага удааруулжа, баруун урда байһан посхоодой хашаагай нэгэ хабшалга дээрэ ошожо һуушаба.

— Аһаал бэзэш! Арайл холо. Нэгэ бага дүтэлжэ үзөөд, һуужа үгөө һаань, хараа татажа ерээд, няд лэ гүүлжэрхихэ юм байна,—гээд Дугар буугаа арадаа үргэлэнхэй, баруугаар эдеэлжэ ябаһан үнеэн тээшээ ошоно. Үнеэгээ туугшаанай болоод, харсага тээшээ дүтэлжэл ябана. Үнеэ туужа ябаһан багахан хүбүүе тооногүй гү, али эндэ һууһан намайе яахаб гэжэ һанана гү, харсага ёлогод гэжэ наашаа хараад, даляа хумижа, хашалгүйхэн бэеэ заһасагаана. Тиигээд сагаан бого хушуугаараа үбсүүгээ тоншосогоожо, һабардажа һууна. Хоёр зуугаад метр тухай дүтэ ошоод, хүбүүншье

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

ТҮРЭЛ АРАДАЙНГАА АЯЛГААР

«Шулуун сэсэг» гэжэ кино зураг хараһан байхат. Эгээл тэрээн соохи Аленушка, Данилушкадал тон адлихан залуушуул— ягаан, ногоон, хүхэ торгон аад, үбсүүн дээгүүрээ үргэн тэбхэр угалза татуулһан самсатай, басагадынь толгой дээгүүрээ эржэн бинсэр шэмэгтэй тойробшо үмдэһэн, мүн газар шударма ута хормой дээгүүрээ үнгэ тааруухан хятаруухай зуруулжархиһан— иимэ жэнхэни арадай гуримаар хубсалаашад ендэр дээрэ гаража ерээд байхадаа, ехэл гоёхоноор үзэгдэнэ. Энэ хадаа холын Ураал—хан уулын хормойһоо айлшалан ерэһэн нүхэднай.

«Ленинэй дүүбхэн» гэжэ дуу эгээл түрүүлэн жиигаса хангюурдаһанай һүүлээр,ород ёһоор бүһэдөө хүрэтэр дохижо, суглараг шадай амаршалгада харюусана.

Ураалай басагадай частушкануудые артистнууд Надежда Ларионова, Августа Масленникова гэгшэд гүйсэдхэжэ, мүн лэ альга ташуулна. Дуулагдаһан бадаг бүхэнэй һүүлээр тэдэнэр хоёр тээшээ эрьен һалажа, абьяастайгаар тобжогоносо хатаралдана. Үгэнүүдынь мүнөөнэй байдал тухай зүрхэ доһолгомо хурсаар аад, ехэ ойлгосотой тодоор зохёогдоһон. Тиимэл хадаа бүхы суглара гшадай сэдьхэл хүлгүүлжэ, дахин дахин дабтан дуулагдаа бшуу.

«Полиин хатан» гэжэ хатар баһал зохид. Хүхэхэн үмдэтэй механизатор хүбүүд кукуруза тарина, харууһална янзатай: шодон голёо үмдэтэй, оодон эреэн самсатай үзэмжэгүй муухай үрмэдүүл үбһэнүүд үлдүүлэн талиижа, кукурузашье хүхюу түргэнөөр урган һэргэжэ эхилнэ... Эндэ кукурузаар дамжуулан, һайн һайхан түрүү юумэндэ үргэн харгы үгэхэ тухай хэлэгдэнэ ха даа.

«Ураалай лирическэ гуниг» гэжэ дуун—жэнхэни арадай аялгатай дуун. Бүлэг басагад жэрылдэн һуужа, тэдэндэ дүтэ шадар зогсоһон гурбан шинраг улаан хүбүүдтэй дуу андалдана. Дурлашаһан хүбүүнэй гунигтайханаар аялгалхада, басагад, юундэшьеб, тоохо янзагүйхэнөөр харюусанад.

Манай Буряадташье иигэжэ дуу андалдаха ёһон байдаг ха юм даа. Теэд иимэ номер манай дуу, хатарай ансамблиин программа дотор яахадаа мүнөө хүрэтэр үгы гээшэб?

Хүнэг үргэлһэн хобшо хоёр басагад худагай дэргэдэ уулзажа, һандали дээрэ нахамлан һуужа, хоб хошоёо дэлгэжэ захална. Тиин түлэг енгүүрхэлдэжэ һуутарнь, тэдэниие дружинник хүтэлэн абаашана...

«Шэнэ жэлэй найр» гэһэн хатарай картина бүришье һонирхолтой. Богонихон дэгэлтэй басагадууд, хурьган сагаан хяазатай хубсаһа үмдэһэн хүбүүдүүд ажалай һүүлээр яаһан сэдьхэл хүдэлгэмөөр зугаалан сэнгэнэб! Хатарайнь маяг хэлбэри—жэнхэниород. Эндэ арадай хубсаһан, арадай нааданууд айхабтар тааруу зохидоор хэрэглэгдэнхэй. Түлэг хатаралдажа байхадань, «Саһан город» гэжэ Суриковай гайхамшагта зураг абаһаар лэ һанаанда ороодхино. Хүбүүд халажа эхилхэдээ, малгай хубсаһаа хуулажа хаяад, «хүйтэн газарай хүнхинэсэ, хүнгэрэг саһанай хайласа» хатаралданад. Харагшад энэ хатар наадые бүри ехэ баяртайгаар угтаба.

Мүн ангуушадай хатар абаад үзэгты. Намарай үе саг хэбэртэй. Хонолгодо бууһан табан ангуушад хоорондоо бардам хүхюу хөөрэлдөө үүдхэжэ захална. Тиин хүн бүхэн хараһан үзэһэнөө хатараар харуулна. Энэнь, юугээрээшьеб, Перовой «Ангуушад» гэһэн зурагтал адлишуу.

«Ураалай вечорка» гэһэн түгэсхэлэй номерые харахадаа, зал соо һуугшад бүри ехээр хүхинэ, альгаа ташана. Сценэ дээрэ хүбүүд, басагад хоёр хоероороо хүтэрэлдэн гаража, хатар дуун хоёр хамтаран ниилэжэ, хабатай гоёор үзэгдэнэ.

Ажаглахада, дурсагдаһан хоорой хамаг дуу хатарнууд жэнхэниород арадай маягтайгаар зохёогдоһон. Мүнөөнэй темэ дээрэшье шэнэ зүйлнүүд арадай творчествын удха дүүреэлгэн, айхабтар зохидоор найруулагдаа.

Иимэл хадаа энэ хоор улаан-үдынхидтэ ехээр һайшаагдаа.

Тус коллектив манай ниислэлһээ өөрынгөө аяншалга эхилжэ, Алас Дурна зүг мордобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: басагадай хоор харуулагдана.

А. Куртигай фото.
Р. Цыбиков.

Буряадай АССР-эй нютагай чемпионат

Наймадахи уулзалга

Нааданай долоодохи уулзалгын болоходо, шатараар эрхимлэжэ ябаһан Сумкин, Власов, Мельников гэгшэд нүхэдтөө шүүгдэһэниинь халагламаар. Жэшээнь, шатаршан Назимовтай сагаанаар наадаһан Сумкин абаһаар яһала һайн байдалтай болоо. Тиигээд нэгэ бодоороо буруу ябадал хэжэ, тэрэнээ алдажархёо. Энээнэй удаа хэдэхэн минута наадаяа үргэлжэлүүлээд, Сумкин шүүгдэһэн байна. Мункоевтой наадаһан Власов баһал имэрхүү алдуу хэжэ шүүгдэшоо. Наадан бүхэнөө һайнаар, бэрхээр үнгэргэдэг Сампилов Мельниковэй ноёной урдаһаа шанга шанга добтолгонуудые хэжэ, нүхэрөө тугшаруулһан байгаа. Хэдэн часай туршада наадаһанай удаа Мельниковынь шүүгдээ. Яблошевский оройдоо 13 ябадалаар Межовые шүүжэрхёо. Салтанов Черноскутовые, Казьмин Марактаевые, Самарин Вощенкые илабад, шатаршад Бурлов—Хабухаев, Захаров — Бурлаков, Ушаков — Брыскин гэгшэд тэнсээ.

Нааданай тэн — наймадахи уулзалгын эхилхэдэ мастерай хоёр кандидадууд—Сампилов, Ушаков гэгшэд тулалдаа. Бэрхээр наададаг Ушаковынь нүхэрэйнгөө хэһэн алдуу һамбаашалан, шүүһэн байна. Самарин Межовые, Бурлаков Яблошевскиие, Власов Бурловые шүүгээ. Тиихэдэ шатаршад Мункоев— Вощенко, Назимов —Казьмин гэгшэд тэнсээ. Бусад уулзалганууд хойшолуулагданхай.

Найман уулзалгын удаа Алексей Ушаков—7,5, Власов 6 очкотой түрүүлжэ ябана.

Жэгүүртэнэй эзэн

(Эхиниинь 3-дахи нюурта)

багахан хотогорто халхалагдамсаараа доошоо хэбтэшэжэ, хараа үргөөд, шагаашаба.

Үбсүүнэйнгээ удэ нооһо хушалжа дүүргээд, харсагын толгойгоо үргэһэн гэһээ үнеэнэй хойноһоо ябааша хүбүүн үгы байшаба ха. Үнеэниинь байгаад, хүбүүнь яашоо гээшэб гэһэндэл, һанаа зобонгёор иишэ тиишээ хараашалжа, ниидэхэ гэжэ үлэгшэнэ. Тиигэжэ байха хоорондонь бага калибрай буугай «пяс» гэхэ абяаншье дуулдажа, хабшалгын оройдо монсойжо һууһан харсага һуршэхэдэл гээд дэгдэшэбэ.—Эй, халаг тудаагүй. Муужараа! Тудаа, тудаа!—хүбүүн гансата хүхишэбэ.

Нээрээшье, сахилгаан түргэнөөр өөдөө хөөрэһэн харсагын далиа һэбихэнь муу боло болоһоор байн байтараа уруугаа орожо захална. Тиигэжэ ябатараа далинь бүри һарбайжа, уна унаһаар ерэжэ, газар сохёод, мухаришаба. Дайсанаа дараһан Дугар хүбүүн томо гэгшын һойршо харсагаяа далиһаань үргөөд асаржа, байрынгаа хоройн хабшалгануудта үлгөөтэй байһан «нүхэдэйнь» хажууда зэргэлүүлэн айбала болгон, үлгэжэрхёо һэн.

— Бэрхэш, хүбүүмни. Мэргэн буудадаг болоо байнаш,—гэжэ Арсалан Цыденович Дугар хүбүүгээ магтан угтана.—Харсагадаа зүблэхэ болоо хүн байнаш.

Баабайдаа магтуулһандаа арба гаража ябаһан Дугар хүбүүн ехэл баяртай.

— Энэшни манай одоол хорото дайсамнай гээшэ,—гэжэ шубуушан хөөрэнэ.—Хэрбээ иигэжэ алажа байгаагүй һаашни, нюдэлөөл һаа, тахяануудыешни түүжэл байха. Бинь гар муутай, ядаһаар байтарни буудуулангүй арилха юм. Харин Дугарни эдэ арьяатадтаа зүблэхэ болоожо, нилээд үсөөрүүлжэ байнабди. Тиигэһэншье бии бололсоод лэ байха юм. Тахяанууд гээшэшни харууһатайхан лэ амитад даа.

Тиигээд саашань хайшан гээд тахяануудаа һайнаар үндэгэлүүлдэг болоһон тухайгаа Цырен хүгшэнтээ хоюулан ээлжээлжэ байгаад хөөрэнэ. Нэгэнэйнгээ хэлээгүй юумые нүгөөдэнь нэмэнэ. Эжы баабай хоёртоёо хамта шубуунай фермэдэ ажаллалсажа байһан Марина басаганиинишье энэ тэрэ үгэ нэмээлсэнэ.

Шубуунай фермые даажа абаха болоходоо Арсалан Цыденович, хамагай түрүүндэ, хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойнгоо суута шубуушан Цыдынжап Дыжитовтэ ошожо, баян дүй дүршэлтэйнь танилсаһан ха. Томо тахяа бүхэнһөө жэлдээ зуугаад үндэгэ абажа, урданайхидаа орходоо хоёр-гурба дахин ехэ олзо колхоздоо оруулдаг болоһон хүн. Энэ шубуушанай хүдэлмэритэй танилсахадань, фермынгээ ажалые тад ондоогоор, ёһотойл зоотехническэ наукын заабаринуудай ёһоор эмхидхэдэг байгаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо бусажа ерээд, Арсалан Цыденович саһа орожо хүйтэн болошоһон хойно шэнэ байра түхеэржэ оробо. Удаань Цыденжап үбгэнэйнгөө зааһанай ёһоор тахяануудай һууха нарихан ута һургаагуудые жэрысэ, дээдэ үһэйдэ хүрэтэр үлгөөд, байрынгаа нэгэ захаһаа нүгөөдэ захадань хүрэтэр таряа, уһанай хоболонуудые хэбэ. Байра соогоо электрын гэрэл оруулаа. Тиигээд янза бүреэр—татаадшье, бүхэлеэршье, хуурайгааршье, дэбтээгээдшье, яһанай гурил, үндэгэнэй халиһа, далайн хорхойнуудай гэр, сагаан шохой, нарһанай шэлбүүһэ, хэршэһэн зелёнко гэхэ мэтэнүүдые холилсоодшье, бэлдэһэн, буйлуулһан тэжээл дураарнь эдюулжэ байхада, тахяанууд аргагүй эртэ, олоороошье үндэгэлжэ захалаа һэн. Үбэлэй үдэрэй богонидо үглөөгүүр харанхы байхада, 6 часта байра соогоо гэрэл аһаана. Тиигээд үдэшэ харанхы боломсоор баһа аһаагаад, 10 час болотор носоодог. Энээнэй ашаар үбэлдөө тахяануудай үдэр—гэрэлтэй сагынь хоёр дахин шахуугаар утадхагдажа, эдеэлхэнь һураггүй ехэ болоно.

—Һүни болоходо һохор болошоод, үбэлэй һүниин утада ходо хүдэлэнгүй һуудаг тахяануудта гэрэл аһаажархихада налайтараа эдеэлэжэл байха юумэл даа,—гэжэ Цырен хүгшэн хэлэнэ.

—Тиигээд оройхон болоходо байра соохи гэрэлыень унтараажархихадашни үдэр дүүрэн эдиһэн юумэеэ тахяагай уули үүр сайтар үлтиргэжэ, бэедээ шэнгээжэрхидэг гэһэн заабаритай юм байна,—гэжэ Арсалан үбгэн хөөрэнэ.—Тиигээгүй болбол, тахяанууд үбэлэй богони үдэр соо эдиһэн юумэеэ мэтэр бэедээ шэнгээжэрхёод, һүниин тэнгэһээ тээ хойнохи саг соо миил хооһоор һууха ушартай болоно ха юм даа. Тэрээхэн эдиһэн юумэниинь үбэлэй хүйтэн сагта өөрынь бэедэ үл үгөөд лэ, дулаасуулаад лэ дүүрэ. Саанаа үндэгэ түрэхэ, бүриддүүлхэ шэмэнь хүртэнэгүй ха юм. Харин байра соо гэрэл аһаахадашни дуратай тэжээлэй дуран соогоо эдижэ, үндэгэ олоор үгэнэ, шэмэеэ хүсэд абана ха юм даа.

Энэ хөөрэжэ байхыень шагнажа һууxада шубуудта аргагүй дуратай болоһон, ханамжатайгаар ажалладаг, ёһотойл жэгүүртэнэй эзэн болоһон хүн гэжэ ойлгогдоно.

Тиигээд үбэлдөө тахяануудта таряа талханһаа гадна, үбһэнэй гурил, зелёнко, нарһанай шэлбүүһэ, хөө, шэлэй бутардаһа, хайр гэхэ мэтэнүүдые эдюулхэдэ ямар һайн байһан тухайнь үбгэн хөөрэнэ. Энэ зорилгоор мүнөө жэл 3 гектарһаа үлүү газар дээрэ зелёнко тарижа, һайнаар ургуулаад, һаядаа хуряахаяа байна. Мүн энэ тухай сабшалан абажа, үбгэн Дугар хүбүүнтэеэ гуша гаран бухал табяа.

— Зуун хори мянга гаран үндэгэн абтаад байна даа. Уялгамнайшье дүтэлжэл байна. Тиихэдэ манай фермэһээ хоёр мянгаад толгой гэхэ гү, али хорёод центнер шубуунай мяхан гүрэндэ худалдагдаха байха. Ерэхэ жэлэймнай зорилго бүришье ехэ. Үндэгэлдэг тахяануудайнгаа тоо толгойе хоёр дахинаар олошоруулжа, гурба мянган толгойдо хүргэхэ байнабди,—гэжэ Арсалан Цыденович хөөрэнэ. — Тиигээдшье нэгэл юумэн минии һанаа зобооно: байрамнай бага. Шулуун шэнэ байрын һуури татагдажа, ханань бодхоогдожо захалһан аад, орхигдошоо.

Нээрээшье, энэ байрынгаа барилгые һэргээжэ, түргэнөөр дүүргэхэ тушаа гү, али даб дээрэ нүгөөдэ модон байрыень ехэ болгохо тушаа колхозой правлени яаралтайгаар хэмжээ абаха ёһотой. Тэрэгүй мүнөө тэжээгдэжэ байһан, һүрэгтэ үлөөгдэхэ хоёр мянгаад залуу тахяануудые үбэлжүүлхэ газар үгы байхань ха юм. Һайн байратай болгожо үгөө һаа, Арсалан Тунжиновнай хойто жэл мүнөөнэйхиһөө баһал хоёр дахин үлүү олон үндэгэшье, мяхашье абажа, колхоздоо хоёр-гурба дахин ехэ олзо оруулхань лабтай.

Ц. Дондонов.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной сентябриин 20.

Хилын саанаһаа

Коммунизмын үзэл суртал тайлбарилагдана

УЛААН-БААТАР, сентябриин 18. (ТАСС). Партийча гэгээрэлэй һуралсалай талаар Монголдо һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ 1.300 пропагандистнууд хүдэлхэ юм.

МНРП-гэй ЦК-да ТАСС-ай корреспондентдэ иигэжэ мэдээсээ. Монголдо партийна гэгээрэлэй һуралсалай эхилхэдэ научна коммунизмын элитэ ехэ документые—КПСС-эй шэнэ Программые, МНРП-гэй XIV съездын, КПСС-эй XXII съездын материалнуудые, капитализм болон социализмын политэкономиие, КПСС-эй болон МНРП-гэй түүхые, марксистско-ленинскэ философиие шудалалга үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Тэрээнһээ гадна тодорхой экономикын семинарнууд, саг үргэлжын теоретическэ конференцинүүд Улаан-Баатарта, аймагуудай центрнүүдтэ эмхидхэгдэжэ, партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд тэдэндэ һураха байна.

Бодолтой һайнаар хандалга

ТЕГЕРАН, сентябриин 18. (ТАСС). Советскэ Союзай болон Иранай нотонуудые абалсаһанда Тегеранай политическэ ажал ябуулагшад гол анхаралаа хандуулна гэжэ «Пейгаме Эмруз» гэжэ газетэ бэшэнэ. Энэ ушарые хоёр ороной хоорондохи харилсаануудай хүгжэлтын шэнэ шатын эхин болоно гэжэ политическэ ажаглагшад тоолоно.

Иран Советскэ Союз хоёр хүршэнэр болоно, бидэнэр мянгаад километрэй газарта нэгэ хилэтэйбди. Экономическа, политическэ, соёл культурын хани ёһоной харилсаатай байхые хоёр арад хүсэнэ... Совет гүрэн хадаа дэлхэй дээрэхи эгээн лэ хүсэтэй гүрэнүүдэй нэгэн болоно гэжэ «Кейхан» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай болон Иранай хоорондохи харилсаануудай һайжарбал хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаан үргэнөөр хэгдэдэг болохо гэжэ найдажа байһанаа газетэ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Нотонуудые абалсалгада зорюулагдаһан статьянуудые «Известия», «Правда» газетэнүүд толилһон байгаа. Эдэ статьянуудай удхые толилхо зуураа, Ирантай Советскэ Союз эбтэйгээр, хани барисаатайгаар ажаһуухые хүсэнэ гэжэ КПСС-эй XX съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүдые «Кейхан» газетэ түгэсхэлдөө һануулһан байна.

ООН-до Хитадай Арадай Республикын түлөөлэг[...] эрхые һэргээхэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 18. (ТАСС). «ООН-до Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгдэхэ хуулита эрхые һэргээхэ тухай» пунктые Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ XVII сессиин зүбшэхэ зүйлдэ яаралтай, шухала асуудал болгон оруулхые гуйһан бэшэг СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ООН-ой генеральна секретариин уялгые дүүргэгшэ У Танда үсэгэлдэр эльгээгээ.

Тайлбари үгэһэн тэмдэглэл энэ бэшэгтэ хабсаргагданхай. Тэрээнь соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Арадуудай тэгшэ эрхэтэй байха, өөрыгөө тодорхойлхо тухай ООН-ой Уставай гол ёһон сахигданагүй, тиигэжэ Хитадай Арадай Республика Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида ээлхэ ёһотой һуурияа 13 шахуу жэлэй турша соо ээлжэ шаданагүй, тэрэнииень чанкайшистска бүлэг хуули бусаар ээлжэл байһаар. Иимэ тааруугүй байдалай тохёолдоһон шалтагаан гэхэдэ, тус асуудалаар США-гай, ООН-ой гэшүүн бусад гүрэнүүдэй правительстванууд уласхоорондын харилсаа холбоо байгуулха хэрэггэ харша хараа бодол баримтална гэжэ тайлбари үгэһэн тэмдэглэл соо хэлэгдэнэ.

Хитад хадаа ООН-иие байгуулалсаһан гүрэн, Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүн болоно. Тиимэһээ ООН-до Хитадай Арадай Республикые оруулха тухай асуудалые бүтэхэ тээшэнь шиидхэлгэ уласхоорондын оршон байдал юрэнхы дээрэнь һай[...] гада горьтой туһа нэ[...] лохо, Уставай ёһоор [...] даалгагдаһан зорил[...] Нэгэдэмэл Нацануу[...] ганизациин дүүргэлг[...] гэдхэжэ үгэхэ, уласхо[...] ёһотойл һайн харилс[...] гуулхада таарамжата[...] байдал бии болгохо [...]

«ООН-до Хитадай [...] Республикын хуулита [...] һэргээхэ тухай, Н[...] Нацануудай Орга[...] агуурхэ Хитадай һуур[...] ли бусаар ээлжэ бай[...] кайшистска бүлэгэй [...] шэдые ООН-ой бүх[...] нуудһаа гаргаха тух[...] далые Генеральна [...] лейн XVII сессиин [...] үзэхэнь тон шухала [...] жэ Советскэ Социал[...] Республиканyудай [...] правительство тоолон[...]

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сесси нээгдэ[...]

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 18. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сесси мүнөөдэр Нью-Йоркдо нээгдээ. Колони оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай декларациин дүүргэлтэ, Урда Корейһээ хариин сэрэгүүдые гаргаха тухай Советскэ Союзай дурадхал, ядерна болон термоядерна зэбсэг хэрэглэлгые хорихо тухай конвенци баталхын тулада конференци зарлаха тухай дурадхал гэхэ зэргын иимэ тон шухала асуудалнуудые мүнөөнэй сесси хаража үзэхэ юм. ООН-до Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгдэхэ хуулита эрхые һэргээхэ тухай асуудал, худалдаа наймаанай асуудалаар уласхоорондын конференци зарлаха тухай асуудал Генеральна Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые Советскэ Союз мүн лэ дурадхаа. Тиихэдэ ООН-ой хүтэлбэрилхы органуудай хэдэн гэшүүдые, тэрэ тоодо генеральна секретариие Генеральна Ассамблей һунгаха ёһотой юм.

Ассамблейн мүнөөнэй заседани сессиин президентые һунгаха, тэрэшэлэн ООН-ой гэшүүндэ шэнэ гүрэнүүдые — Бурунди, Руанда, Тринидад, Тобаго болон Ямайкые абаха тухай Аюулгүйн Соведэй һанамжа дурадхалые хараха юм.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 19. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сесси Нью-Йоркын сагаар 15 час 32 минутада (Москвагай сагаар 22 час 32 минутада) хүдэлмэреэ эхилээ. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сессиин түрүүлэгшэ байһан Тунисай Гадаадын хэрэгүүдэй министр Монжи Слим заседаниие нээгээ. Сессиин хүдэлмэридэ хабаадажа байһан делегацинуудые тэрэ амаршалаа.

Удаань эрхэ түлөөлэлгые шалгаха комитет 17 ороной, тэрэ тоодо СССР-эй, США-гай, бусад оронуудай түлө[...] һөө һунгагдаһан бай[...]

Тэрэнэй һүүлээр [...] Генеральна Ассамбле[...] сессиин түрүүлэгшые [...] асуудалые сессидэ х[...] шад зүбшэжэ ороо.

Нюусаар дуугаа үг[...] ложо, Пакистанай т[...] Мохаммед Зафрулла[...] сиин түрүүлэгшээр һ[...] Мохаммед Зафрулла[...] рүүлэгшын тушаал [...] үгэ хэлэжэ, дел[...] баясхалан хүргөө.

Һүүлээрнь сесси х[...] бэн шэнэ гүрэнүүд[...] Республикые, Бурун[...] левствые, Ямайкые, [...] гүрэниие, Тобагые О[...] шүүд болгон абаа[...] абаха тухай Аюулгү[...] һанамжа дурадхал [...] юм. Дүрбэн залуу гү[...] легацинууд сугла[...] альга ташалгаар [...] Генеральна Ассамбл[...] лой саана һууринууд[...]

Пролетарска интернационализмын бодото бэ[...]

ХАНОЙ, сентябриин 18. (ТАСС). Советскэ Союзай болон ДРВ-гэй хоорондохи экономическа харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ тухай хэлсээнэй һаяхан баталагдаһые һайшааха зуураа, национальна байгуулалтадань Вьетнамай Демократическа Республикада һайн һайхан туһаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө Советскэ Союзда вьетнам арадай зүрһөө халуун баясхалангые «Нян Зан» газетэ хүргэһэн байна.

Элэ хэлсээнүүдэй ёһоор Советскэ Союз хадаа 80 мянган гектар газар уһалха насосно станци барилгадань, фабриканууд болон заводуудые шэнээр барилгадань, хуушануудыень үргэдхэлгэдэнь Вьетнамда туһалха, тракторнуудые, хүдөө ажахын машинануудые, үтэгжүүлгэ болон горючи үгэхэ юм.

Энэ хадаа Вьетнамай болон Советскэ Союзай хоорондо аха дүү ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэхи шэнэ шухала шата, пролетарска интернационализмын бодото бэелэл болоно.

1954 ондо Вьетнамда амгалан байдалай тогтоогдоһоной һүүлээр, экономикоёо һэргээн хүгжөөлгэдэнь Вьетнамда Советскэ Союзай, Хитадай, бусад социалис оронуудай туһалһые «Нян Зан» газетэ һануулна. «Амгалан тайбан байгуулалтадаа 8 жэлэй турша соо ДРВ-гэй арадай түйлаһан угаа ехэ амжалтанууд энэ туһаламжатай т[...] холбоотой» гэжэ газ[...] лон тэмдэглэнэ.

1961 оной эхеэр [...] табан жэлэйнгээ [...] Вьетнамай дүүргэж[...] донь, 43 промышлен[...] приятинуудые бол[...] олон барилгануудые [...] тулада Вьетнамай [...] тическа Республика[...] скэ Союз дахяад ур[...] үгөө һэн гэжэ «Нян [...] зетэ саашань бэшэн[...]

Советскэ хүдөө ажахын делегаци США-да аяншалһаар

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 18. ТАСС-ай корреспондент Г. Васильев иигэжэ дамжуулна:

СССР-эй хүдөө ажахын министр К. Г. Пысин түрүүтэй советскэ хүдөө ажахын делегаци Холбоото Штадууд соогуур аяншалгаяа үргэлжэлүүлһээр. Делегациин гэшүүд Айова штадай түбэй город болохо Де-Мойндо сентябриин 15-да самолёдоор ерээ. Америкын хүдөө ажахыда Айова штат шухала үүргэ дүүргэдэг гэжэ мэдээжэ юм. Кукуруза тарилгаар, гахай үсхэбэрилгөөр, мяханай мал шахалгаар энэ штат ороной бүхы штадуудай дунда нэгэдэхи һуури ээлдэг.

Штадай тусхай тушаалта хүнүүд, Росуэлл Гарст, тэрэнэй һамган Элизабет Гарст, хүбүүдынь аэродром дээрэ делегациие угтаа. Олон корреспондентнүүдэй байлсахада, Гарст иигэжэ мэдүүлээ. Кукурузын үрэһэн хадаа Айова штадай фермернүүдэй болон Советскэ Союзай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондохи хани барисаа һайжаруулһан үрэһэнүүд болоо. Энэ хани барисаан хоёр ороной арадуудта ашатай туһатай.

Министр Пысин үгэ хэлэхэдээ, г-н Гарстда, тэрэнэй гэр бүлынхидтэ Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой өөрэйнь амаршалгые дамжуулаа. Суглар агшад альга ташаа.

Гарст аэродром дээрэ сайлалга эмхидхээ. Һүүлээрнь делегациин гэшүүд, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд автомашинануудта һуугаад Гарстын фермын байдаг Кун-Рапидс гэжэ һууринда ошоо.

СССР-эй правительствада баясхалан хүргэнэ

ДЕЛИ, сентябриин 18. (ТАСС). Индидэ эм дом гаргаха гурбан завод, хирургическа зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй завод барихын тулада урьһаламжа үгэхэ, туһаламжа үзүүлхэ болоһонойнь түлөө СССР-эй правительствада Индиин премьер-министр Неру баясхалан хүргэбэ.

Мадрас шадар хирургическа зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй заводой һуури табилгын ёһолол дээрэ Неругэй бэшэг уншагдаа. Тус бэшэг соогоо Неру иимэ баясхалан хүргэһэн байна бшуу. Тус завод Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдаха, мүнөө үеын шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха юм. Завод хадаа 180 ондоо түхэл янзын 2,5 миллион хэһэг хирургическа зэбсэг хэрэгсэлнүүдые жэл бүри бүтээн гаргадаг байха.

«Энэ завод хадаа Индиин больницануудта, илангаяа хирургическа зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр дуталдадаг хүдөөгэй амбулаторинуудта ехэ туһатай байха» гэжэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Уласхоорондын ху[...] наймаа үргэдхэхы[...]

НЬЮ-ЙОРК, сент[...] (ТАСС). «Худалдаа[...] най асуудалнуудаа[...] рондын конференци[...] тухай» гэһэн пункты[...] тай, шухала асууд[...] ООН-ой Генеральна[...] лейн XVII сессиин з[...] сэхые Советскэ С[...] хана. Энэ асууда[...] Генеральна Ассамб[...] нөөнэй сессиин зүб[...] дэ оруулха тухай[...] ООН-ой генеральн[...] риин уялгые дүүргэ[...] да СССР-эй Гадаа[...] гүүдэй министр А.[...] кын үсэгэлдэр эльгэ[...] соо хэгдэһэн байна[...]

Бэшэгтэ хабс[...] тайлбариин тэмдэ[...] иигэжэ хэлэгдэнэ[...] наймаанай асууда[...] хоорондын конфере[...] дэлхэйн дэлгүүр д[...] шон байдал һа[...] уласхоорондын ху[...] маа үргэдхэхэ, бү[...] эб найрамдал [...] хэрэгтэ горьтойго[...] шадаха байна. Ям[...] заашалга хэнгүйге[...] бүхы районууд [...] нуудые хамаадуул[...] худалдаа наймаан[...] саг үргэлжын ула[...] организаци байгу[...] энэ конференциин [...] го болохо ёһотой.

Редактора[...]
Р. Б. Б[...]

Манай адрес, телефо[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, [...] ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. ре[...] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийно[...] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советск[...] тельства—47-59, промышленности, транспорта, инф[...] 35-14, культуры, литературы и искусства—34[...] и рабселькоров—40-49, отдел переводов и кор[...] —35-95, бухгалтерия —37-32. Для междугородн[...] говоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства [...] Бурятской АССР.

Н00981. Зак. [...]